...Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 160 (8067)
ИЮЛИИН 8
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭИ НОМЕРТО:

...уһаландаа зөөһэн малшадые ...алуун анхаралаар хүреэлхэ

...алшад ямар ехэ хүндэтэй, ха...салгатай үүргэ дүүргэнэ гээшэб! ...нэй шэн зоригто ажалай ашаар ...агдашагүй үргэн баян уужам ...амнай нарин ба нарибтар нооһо... хонин һүргөөр бүрхөөгдэнэ, тэ...эй эсэшэ сусашагүй оролдолгын ...ар һү, мяхан ехээр абтана, тэ...эй алдар солото габьяата ажа... аша үрээр айраг тараг, үрмэ ...хэй, сагаан эдеэн билтарна.

...үнөөшье, зунай аяма халуун...ье, али нэгэн гол горхоной эрье ...ар гү, али үдхэн үндэр ногоотой ...ын бэлшээриин отара, гүүртэ...дтэ манай малшад эсэхэ сусахые ...энгүйгөөр, үдэр һүнигүй ажал...а. Тэдэнэй жэшээтэ ажалһаа ...у малай ашаг шэмые дээшэлүүл...тоо толгойень олошоруулга, эр...ээр харууһалга дулдыдаха бай...бшуу.

...гээл иимэһээ малшад тухай ан...ал хадаа манай партийна, совет... органуудай, колхозуудай хү...бэрилэгшэдэй нэрэ хүндын хэ... мүн. Илангаяа мүнөө зунай ...э зуһаландаа зөөһэн малшад ...хозой центрнүүдһээ холо, хагда ...оотой, бэлшээри һайнтай газар...дта хэдэн һараар ажаһуудаг гээ... Тэдээн тухай саг үргэлжын ан...ал хандуулжа, малшадай куль...на болон ажаһуудалай эрилтэ...үдые дүүрэнээр хангаха гээшэ ...хэн удхашанартай хэрэг болоно. ...энние зүбөөр ойлгоһон лэ колхо...удай хүтэлбэрилэгшэд, партийна ...ганизацинууд зуһаланда гараһан ...лшадта тусгаар анхарал хандуул... Тэдэниие ажаһуудалай болон ...дэб хэрэгсэлтэ зүйлнүүдээр хүсэд ...гана. Сэлэнгын аймагай Мален...вой нэрэмжэтэ колхоз малаар ...он колхозуудай нэгэн болоно. Эн... малажалай хэдэн олон отара, ...үртэнүүд зундаа холын бэлшээ...дэ байрладаг. Тиимэһээ кол...зой правлени, партийна органи...ци зуһаландаа зөөһэн мал...ад тухайгаа тусагаар анхарал хан...улжа, тэдэниие эдеэ хоолой зүйл...үдээр, эд бараагаар хүсэд ханга...н түлөө саг үргэлжын анхарал ...олдолго гаргажа байдаг. Һара ...ри «малшадай үдэр» үнгэргэгдэ... Һаяханшье үзэсхэлэн һайхан ...ёлго голой эрьедэ ехэ һонирхолтой, ...айнаар эмхидхэгдэһэн «малша...ай үдэр» үнгэргэгдөө. Тэндэ хо...ын гүүртэ отарануудай малшад ...гларжа, сүлөөтэй сагаа сэнгэлиг ...хюунээр, сэдьхэл дүүрэнээр үн...ргэһэн байна. «Малшадай үдэр» ...иин лэ кино, наада харуулгаар үн...рдэг бэшэ, тэндэ ажахын дүн гар...гдадаг, мүрысөөнэй түрүүшүүлдэ ...мжуултын улаан тут барюулагда...аг, түрүү хүнүүдээ урмашуулжа, ...эдэнэй эдэбхи хэшээлые улам ба...аруулдаг ёһо заншалтай юм. Тии...эшье хадаа Маленковой нэрэмжэ...э колхоздо үнгэргэгдэдэг «малша...ай үдэр» ажал хүдэлмэреэ амжал...атай һайнаар эмхидхэлгэдэ нүлөөл...э.

Хоринн аймгүйсэдкомой дэргэдэ...н культурын таһаг тусхай нүүдэл ...гитбригада, кинолектори эмхид...эжэ, холын бэлшээринүүдэй мал...шадта эльгээбэ. Энэ агитбригада ...ранһайханай самодеятельностиин ...оллективһээ, дүршэлтэй лектор...үүдһээ, киномеханигһаа бүридэн...эй. Агитбригадые артелинн малшад ...аяртайгаар хүлеэжэ, халуунаар ...уттажа байдаг. Иимэ нүүдэл агит...ригада, кинолектори аймаг, МТС ...ухэндэ эмхидхэхэ шухала байна.

Зүгөөр зарим аймагуудай колхо...зуудай правлениинүүд, партийна ...хин организацинууд малшадай али ...бүхы эрилтэнүүдые дүүрэнээр хан...гаха хэрэгтэ хайша хэрэгээр ханда...а. Хүйтэн хабар байхада зуһалан...даа зөөһэн малшад хэдэн һара соо киношье харангүй, газетэшье уншангүй, заримдаа эдихэ ууха юумээршье дутамаг байха ушар али олон үзэгдэдэг. Колхозой центрнүүдһээ, хүдэлмэришэдэй тосхонуудһаа холо байдаг малшад илангаяа түрүүшын хэрэглэлэй эд бараагаар— зуруул, дабһа, тамхи, сай, керосин гэхэ мэтээр заримдаа дуталдадаг. Теэд хүдөөгэй сельпонуудай ба колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүүдэл худалдаа наймаа эмхидхэжэ, малшадай эрилтэнүүдые саг соонь хүсэд хантаха хэрэгтэ анхаралаа багаар табина. Зарим хүтэлбэрилэгшэд малшадай эрилтэнүүд тушаа хэлэхэдэ «намһаа саагуур, наранһаа нагуур» гэдэгтэл, шэхэ дүлии, нюдэ балай һуудаг заншалтай.

Урда жэлнүүдтэ Кяхтын аймагта нүүдэл культбазанууд эмхидхэгдэжэ, малшадай эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ ехэхэн үүргэ дүүргэдэг байгаа. Теэд энэ жэл тус аймагай олохон колхозуудта нүүдэл культбаза ябахаяа болишоо. Кяхтынхид эхилһэн хэрэгээ дам саашадань һайжаруулжа, нүүдэл культбазануудые бүри олоор эмхидхэхын орондо, харин энэ зунай эхилһээр өөдтэй юумэ хэнэгүй. Илангаяа эндэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд малшадай ба хүдөөгэй арад зоной культурна эрилтэнүүдые хангаха тушаа үүсхэл оролдолго гарганагүй.

Зарим хүтэлбэрилэгшэд малшадые имагтал эдеэ хоолоор һайса хангабал, байра байдалыень һайжаруулбал, кино харуулга эмхидхэбэл лэ һанаагаа амаршадаг заншалтай. Эдэ асуудалнууд тон ехэ удхашанартай, эгээн түрүүн шидихэгдэхэ асуудалнууд болбошье, малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриие, удха түтэлдэр уран хурса лекци, хөөрэлдөөнүүдые олоор үнгэргэжэ байха шухала байна. Ажал хүдэлмэриингөө һүүлээр али нэгэн асуудалаар, илангаяа түрүү дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө, лекцинүүдые малшад ямар ехэ анхаралтайгаар шагнадаг гээшэб. Теэд манай агитаторнууд, лекторнүүд энэ эрилтыень хүсэдөөр ханганагүй. Зунай үедэ агитационно хүдэлмэриие улам һайжаруулхын орондо зарим партийна организацинууд энэ шухала хүдэлмэриие зүндэнь орхижорхино. Зэдын аймагай олохон колхозуудай партийна организацинууд малшадай дунда культурно-гэгээрэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулна. Сталинай болон Кагановичын нэрэмжэтэ колхозуудта «малшадай үдэр» үнинэй үнгэргэгдөөгүй. Холын отара, гүүртын хонишод, малшадта хэды һара соо кино харуулагданагүй, һонирхолтой лекци хөөрэлдөөнүүд уншагданагүй, мүн заримдаа шэнэ газетэнүүдшье саг сагтаа асарагдангүй байшадаг. Иимэ байдал мүн бусадшье аймагуудай олохон колхозуудай малай гүүртэ, отарануудаар үзэгдэдэг.

Нютагуудтахи партийна, советскэ организацинууд зунай бэлшээриин үедэ зуһаландаа зөөһэн малшад тухай бодото анхаралаа табижа, тэдэнэй ажаһуудалай болон культурна эрилтэнүүдые хүсэд хангахын түлөө эрид шууд тэмсэхэ ёһотой. Һү, мяха, тоһо, нооһо улам ехээр абадаг болохо гээ һаа, нэн түрүүн малшад тухай хамаг анхаралаа хандуулжа, тэдэнэй хүндэтэй ба харюусалгатай хүдэлмэридэ али болохоор нүлөөлхэ шухала байна.

Ажалшадай культурно-ажаһуудалай эрилтэ һайнаар хангаха тушаа КПСС-эй обкомой II пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон манай партийна организацинуудөөһэдынгөө хүдэлмэридэ эрид хубилалта хэжэ, малшадые халуун анхаралаар хүреэлхэ нангин уялгатай.

Советскэ правительствын түлөөлэгшэд принц Нородом Сиануктай хэлсээ хэжэ байна

Июлиин 6-да Кремльдэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов Королевскэ Дээдэ Зэргэтэ принц Нородом Сиануктай хэлсээ хэбэ.

Хэлсээндэ Камбоджын Премьер-Министр Ким Тит, Королевско Дээдэ Соведэй гэшүүд Ланг Нгет, Сан Сари гэгшэд хабаадаа. Советскэ талаһаа Зүүн Урда Азиин оронуудай таһагые даагша Б. М. Волков хэлсээндэ хабаадаба.

СССР Камбоджи хоёрой экономическа ба культурна холбоо саашадань хүгжөөн бэхижүүлхэ асуудалнуудай талаар, мүн тэрэшэлэн уласхоорондын байдалтай холбоотой ба хоёр орондо хабаатай зарим асуудалнуудай талаар һанал бодолоо хэлсэлгэ хэлсээнэй үедэ болоһон байна.

Саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ энэ хэлсээн үнэн сэдьхэлэй, бэе бэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительственна делегаци Москва ерэбэ

КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Маршал Ким Ир Сен түрүүтэй Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын делегаци Советскэ правительствын уряалаар июниин 6-да Москва ерэбэ.

Делегациин составта: Пак Ден Ай—Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй Түрүүлэгшын орлогшо, Нам Ир—КНДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр, Ли Чжон Ок—Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ, Ко Чжун Тхек—Корейн Демократическа партиин ЦК-гэй түрүүлэгшын орлогшо, Ким Бен Чже—«Ченудан» гэжэ партиин ЦК-гэй түрүүлэгшын орлогшо, генерал-полковник Цой Хен—Национальна оборонын министрын орлогшо болон бусад ороно.

Айлшадые угтахын тулада Центральна аэродромдо нүхэд Н. А. Булганин, Л. И. Брежнёв, Д. Т. Шепилов, Е. А. Фурцева, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн Б. Н. Пономарев, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, Зам харилсаанай министр Б. П. Бещев, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков, Советскэ Союзай маршалнууд И. С. Конев, И. Х. Баграмян болон бусад албан тушаалта хүнүүд, советскэ болон гадаадын журналистнууд ерээ.

СССР-һээ КНДР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол В. И. Иванов, мүн КНДР-эй правительственна делегациин составта оролсоһон, КНДР-һээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Ли Сан Чо гэгшэд байлсаба.

Гадаадын гүрэнүүдһээ Москвада байдаг хэдэ хэдэн посолствонууд болон миссинүүдэй толгойлогшонор аэродром дээрэ байлсаба.

Эгсэ 15 часта самолёдууд аэродром дээрэ буугаад, угтажа байһан хүнүүд тээшэ ерэбэ. Советскэ правительствын толгойлогшо Н. А. Булганин КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сенэй самолёдһоо гарахада халуунаар амаршалба. Хүндэлэлэй харуулай начальник Ким Ир Сендэ рапорт үгэбэ. КНДР-эй ба СССР-эй гүрэнэй гимннүүд аэродром дээгүүр жабхаланта һайханаар сууряатана. Маршал Ким Ир Сен, нүхэр Н. А. Булганин хүндэлэлэй харуулай хажуугаар ябажа гарана. Удаань тэдэнэр дипломатическа корпусай гэшүүдтэй, ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэдтэй мэндэшэлэлсэнэ. Москвагайхид нүхэд Ким Ир Сениие, Н. А. Булганиниие нэрьемэ шангаар альгаа ташан, «Ура» хашхаралдан баяртайгаар амаршалаа.

Нүхэр Ким Ир Сен микрофоной дэргэдэ ошоод, үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Ким Ир Сенэй хэлэһэн үгэ

Министрнүүдэй Соведэй хүндэтэ Түрүүлэгшэ!

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар!

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительственна делегаци Советскэ Союзай правительствын уряалаар энэ агууехэ Союзай столица Москвада ерэһэндээ тон ехээр баярлажа байна.

Түбхын түрүүндэ корейскэ арадай зүгһөө Москва городой хүн зондо, аха дүү бүхы советскэ арадта эгээ үнэн зүрхэнэй баяр хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Японско империализмын колониальна дарлалтаһаа манай арадые сүлөөлһэнэйнь түлөө, шэнэ ажабайдал байгуулгада үнэн сэхэ туһаламжа үзүүлжэ байһанайнь түлөө советскэ арадта, тэрээнэй правительстводо үнэн һайхан баясхалангые корейскэ арад зүрхэ сэдьхэлэйнгээ гүнзэгыдэ хадагалжа байдаг. Советскэ болон хитад арадуудтай, арадай демократиин оронуудай ахадүү бүхы арадуудтай эбдэршэгүй хани барисаатай байха гээшэ хүсэ шадалаймнай шухала үндэһэ һуури, Эхэ оронноймнай эрхэ сүлөөтэй ба бэеэ даанхай байха найдабари мүн гэжэ манай арад тоолодог.

Бидэнэр арадай демократиин европейскэ оронуудаар мэнэ һаяхан ябаабди. Социальна, экономическа, культурна болон бусад һалбаринуудай талаар зохёон байгуулхы амгалан ажалдаа ахадүү арадуудай түүхэдэхи богони болзор соо туйлаһан элитэ ехэ амжалтанууд хадаа арадай-демократическа байгуулалтын капиталистическэ байгуулалтаһаа арсашагүй үлэмжэ һайниень, марксистско-ленинскэ бүгэдые илагша идейнүүдэй хэмгүй ехэ хүсэтэйень эли тодоор гэршэлэн харуулна.

Бидэнэр тэдэ оронуудта ябахадаа тэндэхи арадууд манай арадтал адли, агууехэ советскэ арадтай хани барисаагаа үндэрөөр сэгнэнэ, тэрээниие улам бэхижүүлхые оролдоно гэжэ ойлгообди.

Хүндэтэ нүхэд! Манай правительственна делегациин Советскэ Союзда ерэһэн ябадал манай хоёр арадуудай хани ёһоной харилсаае, харилсан ажаллалгые саашадань бэхижүүлгэдэ туһалха, Европодо болон Азида эб найрамдалай хэрэгтэ өөрынгөө туһа нэмэриие оруулха байха гэжэ этигэхыемни зүбшөөрыт.

Советскэ ба корейскэ арадуудай эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!

Советскэ Союзай алдарта Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр коммунизм тээшэ этигэлтэйгээр дабшажа ябаһан агууехэ советскэ арад мандаха болтогой!

Бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал манадаха болтогой!

***

Маршал Ким Ир Сен, Н. А. Булганин нээмэл машинада һуугаад аэродромһоо гаража ошоно. Тэдээнэй хойноһоо ондоо машинада Пак Ден Ай, Е. А. Фурцева һуугаад, мүн хойноһоонь нүгөөдэ машинада Нам Ир, Д. Т. Шепилов гэгшэд һуугаад ошоно.

(ТАСС).

Манай түрүүшүүл

Хонишон Цыпилма Нимаева

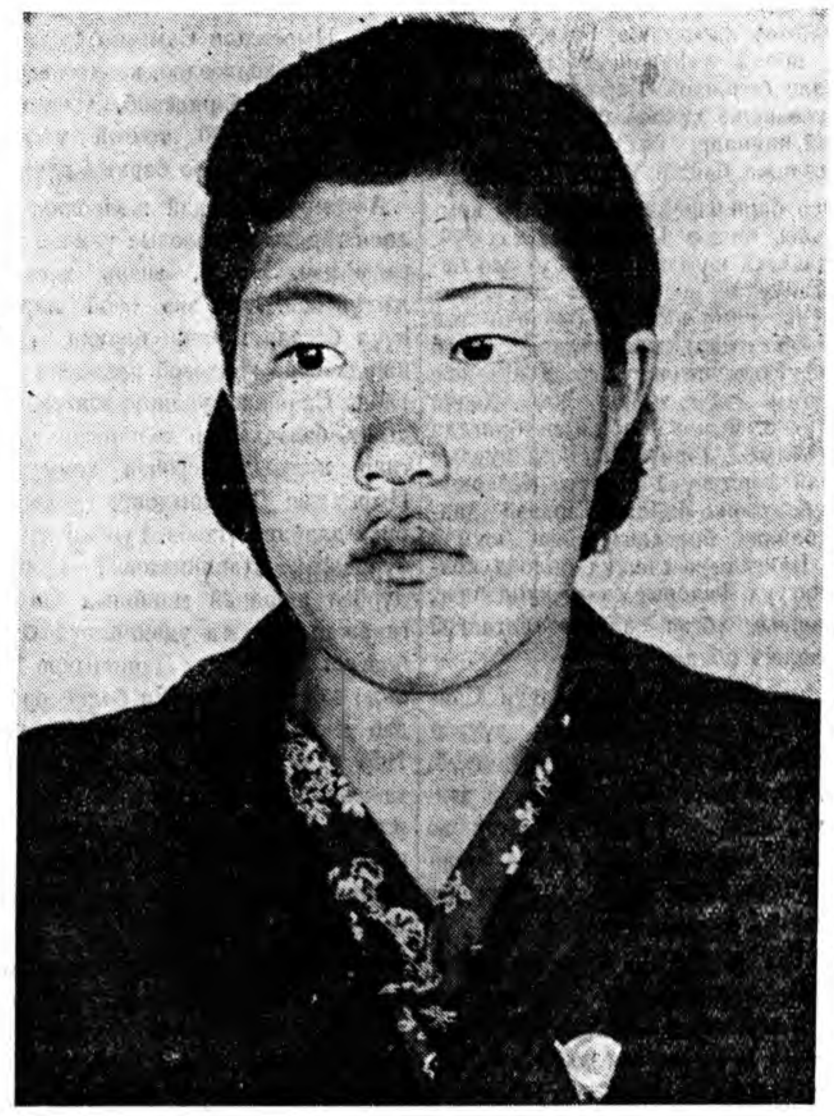

Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Цыпилма Нимаева 1953 ондо КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй һүүлээр малажал дээрэ хүдэлмэрилхээ өөрынгөө һайн дураар гараһан юм.

Тэрээндэ нарибтар нооһотой 97 эхэ хонин даалгагдаһан байна. Нёдондо жэлдэ 100 эхэ хонинһоо 102 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр ондо оруулба. Мүн хонин бүриһөө 3 килограмм 900 грамм нооһон хайшалагдаһан байна. Мүнөө жэлдэ нүхэр Нимаева хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалба.

А. Мантаевай фото.

Республикын МТС-үүдтэ хонидой нооһо хайшалалгын, набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай 1956 оной июлиин 5-най мэдээн

МТС-үүд	Хонидой нооһо хайшалалга (түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)	Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ (центнерээр)	МТС-үүд	Хонидой нооһо хайшалалга (түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)	Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ (центнерээр)
Түнхэнэй	120,3	4317	Кяхтын	87,4	160
Бичурын	109,8	—	Куйтунска	85,7	—
Погранична	101,8	—	Ехэ-Куналейн	83,5	1790
Кыренэй	98,9	4772	Ехэ-Кударын	82,7	1706
Ториин	98,9	—	Үшөөтэйн	81,9	—
Итанцын	98,1	290	Сэлэнгын	80,0	1560
Тимлюйскэ	96,8	1792	Саянтын	79,8	1420
Курбын	96,8	280	Сэлэндумын	79,3	250
Чесанын	96,4	40	Хориин	74,9	—
Тарбагатайн	96,2	50	Сүхын	74,6	1502
Суулгын	94,8	1030	Бага-Куналейн	74,6	—
Бургалтайн	94,7	380	Ново-Брянска	72,6	—
Кабанскын	93,9	—	Хэжэнгын	70,3	50
Сосновско	93,3	—	Хонхолойн	69,3	—
Закаменай	92,3	—	Гашейн	68,1	—
Хамнигадайн	91,5	481	Эгэтын	62,5	—
Жиримскэ	91,1	338	Окино-Ключевскойн	56,4	—
Удын	90,0	20	Баргажанай	51,7	2831
Иволгын	89,4	130	Сагаан-Усанай	40,8	—

Үбһэ хуряалгада муугаар бэлэдхэнэ

— Мүнөө жэлдэ манай МТС-эй харьяата колхозууд нёдондо жэлэйхидэ орходоо ханигүй ехээр бүдүүн тэжээл, гурбан дахин үлүүгээр шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ байна. Гадна фуражна фонд ехээр байгуулагдаха ёһотой,—гэжэ Сүхын МТС-эй директор нүхэр Ибрагимов хөөрэнэ.

Гэбэшье, тус МТС-эй дирекци, тэрэнэй директор нүхэр Ибрагимов ниитын адуу малда иимэ ехээр үбһэ сабшаха, шэмэтэ тэжээл ба корнеплодуудые бэлэдхэхэ байһанаа һайса мэдэжэ байгаад, энэ хүдэлмэридэ бэлэдхэлые түргэдхэнэгүй, харин болошогүйгөөр удааруулна.

Июниин хоёрдохи хахадта ороһон бороогой һүүлээр ногооной гараса яһала һайн. Үбһэ хуряалгын эхилтэр богонихон саг үлөө. Энэ үнэтэ сагай нэгэшье үдэрые гээнгүй, үбһэ хуряалгада хэрэглэгдэхэ бүхы механизмуудые сүм заһабарилжа дүүргэхэ ёһотой байгаа. Гэбэшье, энэ МТС-эй буусада заһабарилагдаагүй үбһэ сабшаха арба гаран агрегадууд, самоходно сенокосилканууд хэбтэнэ. Гадна, хори гаран тракторна тармуурнууд заһабарилагдаха ёһотой. Тиихэдэ механизмууд, жэшээнь бухал сомохо агрегадууд, силосэй ногоо хэршэхэ аппарадууд, точилонууд бултадаа МТС-эй усадьба дотор суглуулагдаагүй, колхозой полинууд дээрэ жэбэржэ хэбтэһээр. МТС-эй директор нүхэр Ибрагимов, главна механик нүхэр Ткаченко эдэ механизмуудые суглуулжа заһабарилхаяа яаранагүй.

—Танай МТС-эй харьяата колхозууд үбһэ хуряалгада бэлэдхэлые удааруулжа байна,—гэхэдэ «саг үшөө эртэ, хура борооной бага ороһон дээрэһээ ногооной гараса барагүй. Мүнөө жэлдэ үбһэ сабшалга ойрохон эхилхэ бэшэ гү. Үбһэндэ ороторoo механизмуудаа сүм заһабарилхал байхабди. Энээндэ һанаагаа ехээр зобоһоной хэрэггүй» — гэжэ нүхэр Ибрагимов убайгүйхэн харюусажа һууна.

Тиихэдэ тус МТС-эй харьяата колхозуудта набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Кагановичын нэрэмжэтэ ба «Коммунизм» колхозуудта набшаһа суглуулха түсэб арай гэжэ 4—6 процент дүүргэгдээ. Гэбэшье, МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хүдэлмэриие түргэдхэхэ тушаа зохихо хэмжээ абаагүй байһаар.

«Коммунизм» колхоз аймаг соогоо сабшалангай һайн газарнуудаар баян колхозуудай нэгэниинь юм. Эндэ ехэнхидээ хяаг ногоон ургадаг. Тиимэ һайн сабшалангай байтар эндэхи колхоз бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө жэл бүри дүүргэдэггүй. Тэрээнһээ боложо адуу малынь үбһэ тэжээлээр ехэ дутадаг, үбэлдөө тамир тэнхээгээ гээдэг, хабартаа ухэдэг байна. Үнгэрэтшэ үбэлдөө олон мал гарзалаа. Энэ бэрхэшээлтэ байдалһаа колхозой правлени, партийна организаци ямаршье тобшолол хээгүй. Урда жэлнүүдтэ орходоо мүнөө жэлдэ ханигүй ехэ үбһэ сабшаха ёһотой байһан аад, бэлэдхэлэй ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй.

Эндэ сабшалангай газар дээрэ малаа бэлшээжэ байһаар. Колхозой центртэ һуудаг колхознигууд өөһэдынгөө малые бэлшээридэ эльгээдэггүй, харин бууса дээрэ барижа байдаг. Энээниие болюулхын тулада хэмжээн абтанагүй.

Мүн үбһэ хуряалгын механизмууд заһабарилагданагүй. 6 морин сенокосилка, 6 морин тармуур эбдэрхэй зандаа колхозой кузницын хажууда хэбтэнэ. «Эдэниие заһабарилха гэхэдэ запасной частьнууд байхагүй» гэжэ кузнец Нима Галданов гомодоно. Тиихэдэ зэр зэмсэгүүдые, аса, тармуур шэнээр хэхэ, моридой ноог, тэргэ гэхэ мэтые заһабарилха хүдэлмэри унжагайрна.

Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дашиев, партийна организациин секретарь нүхэр Балданов гэгшэд сабшагдаха ёһотой 20 гаран мянган центнер үбһые МТС сабшажа үгэхэ гэһэндэл, колхозойнгоо зэр зэмсэгүүдые заһабарилха хэмжээ абанагүй.

МТС-эй харьяата бүхы колхозуудта үбһэ хуряалгые үнгэргэхэ түсэб табигдаагүй байһаар. «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ үбһэ хуряалга дээрэ хэды хүнэй хүдэлмэрилхэ байһаниие, хэды хоног соо энэ хүдэлмэриие дүүргэхэ байһанаа түсэблөөгүй байна.

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүд хадаа адуу малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэжэ, малай ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхэ, тоо толгойень олошоруулха гэжэ заaһан байна.

Гэбэшье, Сүхын МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Ибрагимов, Андреев, Третьяков гэгшэд абаһан уялгаяа, хараалһан түсэбөө дүүргэхэ гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдоногүй.

Дурсагдаһан МТС-эй, тэрэнэй харьяата колхозуудай үбһэ хуряалгада муугаар бэлэдхэжэ байһаниие һайса мэдэжэ байгаад, КПСС-эй Сэлэнгын айком болон аймгүйсэдком бодото хэмжээ абанагүй.

Б. Ширеторов, манай корреспондент.

Колхозой барилганууд дээрэ

Закаменай аймагай «Коммунизм» колхоз малажал ехэтэй юм. Теэд малынь типовой дулаан байрануудаар дутамаг. Энээн дээрэһээ тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон колхознигууд малдаа һайн байрануудые барихын тулада һүүлэй жэлнүүдтэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болонхой.

Үргэн Санагын тэг дунда оршоһон колхозой һууриһаа Сарлаан гэжэ газарта баригдажа байһан типовой байра холоһоо сайража харагдадаг. Эндэ ерэхэдэ дархашуул сүлөө забдагүйгөөр ажаллажа, һүхэ, хюрөөгэй абяан таһарангүй соностожо байдаг болонхой. Барилгын бригада үсөөншье хүнһөө бүридэһэн һаа, эбтэй һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байдаг юм.

Энэ барилгашадай бригадир комсомолец Федор Цыреновэй хэхэгүй, шадахагүй юумэнь үгы: ехэ ехэ барилгануудай уран нарин хүдэлмэриинь—рама болоод колодо тон бэрхээр дархалжархидаг, элдэб шкафуудые, столнуудые хэнһээшье үлүүгээр хэдэг, зүйдэг юм. Хэдэн жэл соо Федор барилгын бригада толгойлжо, гэрнүүдые, далнуудые малай фермэнүүд дээгүүр һубарюулан бодхоожо байдаг. Тэрэнэй даажа байдаг бригадын хэһэн юумэн ехэ. Бригадынь гэшүүд болоод колхознигууд Федорые ехээр хүндэлдэг, өөрөөшье үбтэн залууе илгаагүй хүндэлжэ ябадаг хүн.

Бригадын хоёрдохи гэшүүн Санжа Цыремпилов гар зүүрэй ажалда балай хамаархадагтүй, ехэнхидээ томохон барилганууд дээрэ хүдэлдэг юм. Тэрэ хүн ямаршье ажалда ябахадаа үдэрэйнгөө нормые 200—250 процент дүүргэдэг шударгуу бэрхэ дархан.

Нүгөө гэшүүдынь Ринчин Гармаев Шойжоб Соктоев хоёрынь баһал муу бэшээр хүдэлдэг. Шойжоб Соктоев һаял, мүнөө жэлһээ барилгада ябалсажа байбашье, нилээд мэргэжэлтэй болос.

Мүнөө эдэ дүрбэн колхознигуудай хэһэн ажалые хаража үзэе. Сарлаан гэжэ газарта зуун метр утатай, 120 үнеэдэй байха типовой байра барижа эхилһээр удааншье. болоогүй. Дүрбүүлэндээ оройдоо табяад үдэр соо хүдэлөөд байхадаа, өөһэдөө модыень заһаад, ханыень гүйсэд бодхоожо үрьдэ һэн. Гайхалтай даасатайгаар хүдэлжэ, хүн бүхэнэй үдэр бүри хоёр нормо дүүргэдэг байгаа. Мүнөө тэдэнэр энэ байраа хушажа дүүргүүтэй байна.

Улаан Болдог гэжэ газарта нүхэр Самбуев Цыренжабай хүтэлбэри доро 500 толгой хониной байха типовой байра баригдажа дүүрэбэ. Энэ байра соо хурьгадые кошарно-базова аргаар тэнжээхэ юм.

Нүхэр Цыренжап Самбуев арбаад жэлэй туршада барилга дээрэ хүдэлжэ, барилгын звенонуудые хүтэлнэ. Цыренжап хэды залуушуулые барилгын хүдэлмэридэ һургаа гээшэб! Колхозой 2-дохи бригадын залуушуул барандаа шахуу нүхэр Самбуевай барилгын дүй дүршэлдэ һураад, мүнөө өөрһөөнь дутахагүйгөөр дархалдаг боложо байна. Тэрээнтэй хамта хүдэлхэеэ хүн бүхэн хүсэдэг. Иигэжэ Ринчин-Доржо Цыренов, Бадма Лубсанов болон бусад тэрээнтэй хэдэн жэл хамта хүдэлнэ. Теэд Цыренжаптай сугтаа хүдэлхэеэ хүнүүдэй хүсэдэгынь гайхалтай бэшэ. Цыренжап Самбуев бүхы наһан соогоо колхоздоо, колхознигуудтаа хэды гэр барилсааб, тоолохонь бэрхэтэй юм. 100 толгой тугалай байха дал һара соо барижа дүүргэв.

Автомобильнуудай жолоошод дулаан гаражтай болохые үнинэй хүсэдэг һэн. Зүгөөр, энэнь хүсэлдэдэггүй һэн. Тиин энэ оной мартын һүүл багаар гараж бариха гэһэн шиидхэбэри колхозой правлени гаргаба. Саашань удааруулангүй, модыень бэлэдхэһээр лэ партиин уряагаар колхоздо ерэһэн коммунист Цыренжап Дашипыловтэ гараж бариха даабари үгтэбэ. Гурбан хүнһөө бүридэһэн Дашипыловэй бригада дүрбэн ашаанай машинын багтаха гаражай барилга уданшьегүй бэлэн болгоо. Коммунист Дашипылов 1955 ондо колхозой гэшүүн болоһоор элдэб ажалда ябаа юм. Илангаяа 1955 ондо ниитын адуу малда үбһэ тэжээл бэлдэхэ үедэ эрхим ажалай жэшээ харуулжа, хүнүүдые хүтэлжэ шадаха шадабаритай байһаниинь элирээ. Тиин тэрэ мүнөө барилгын звено ударидана.

Юрэнхыдөө «Коммунизм» колхоз мүнөө жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ барилга хэнэ. Дээрэ дурсагдаһан байранууд колхозой барижа байһан эгээл томо барилгануудынь юм. Энээнэй хажуугаар жэжэ барилганууд олоор хэгдэнэ. Зэдэ гэжэ газарта гү, али Зэдэ голой эхиеэ абаһан хада уулануудай хоорондо, колхозой һууриһаа хэдэн дабаа дабажа, арай шамай гансал эмээл морёор ошодог нютагта, эбэртэ малай бүлэг гүүртэнүүд бии. Тэндэ культбаза, малшадай һууха гэрнүүд баригдажа байна. Үшөө Сагаан Бэлшэр, Дотоожо гэхэ мэтын нютагуудаар малшадай гэрнүүд баригдажа, байдаг. Колхозой правлени иигэжэ холиин малшадай байра байдалые ойрын жэлнүүдтэ һайн болгохо түсэбөө бэелүүлжэ эхилээ.

Иигэжэ Закаменай аймагай «Коммунизм» колхозойхид (түрүүлэгшэнь нүхэр С. Х. Санжитов, парторгнь нүхэр Ч. Ш. Балуев), ойрын жэлнүүдтэ малаа типовой һайн байрануудаар хангаха гэһэн зорилго урдаа табяад, тэрэнээ бэелүүлжэ байна.

Б. Шойдоков.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. шэнэ магазинай байшангые гоёожо байна.

Шэнэ газар дээрэ

2. Совхозой паркда модо таригдажа байна.

Омско область. Шэнэ газар дээрэ «Ермак» гэжэ совхоз байгуулхын тулада түрүүшын хүнүүдэй Куйбышевһаа, Кировһээ, Омскһоо ерэһэнһээ хойшо энэ оной мартда нэгэ жэл гүйсөө.

Омско ба Павлоградска областьнуудай уулзадха дээрэ, Иртыш мүрэнэй зүүн эрьедэ һуурижаһан һаяын совхозой полинууд болон эдлүүриин бусад газарнууд 25 мянган гектарта нэмжынхэй. Нүүжэ ерээшэд эршэмтэйгээр ажаллана. Тэдэнэр шэниисэ болон кукурузын тарилгые амжалтатайгаар дүүргээ. Үндэр ургаса хуряахын түлөө социалистическэ мүрысөөн бригадануудта үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Совхозой централна һууринда шэнэ гэр байшангуудтай хэдэн үйлсэнүүд бии болонхой.

Магазин, баня ашаглалгада оруулагдахаяа байна. Клубай һуури табигдаад, баригдажа байна. Бүхы гэрнүүдтэ электричество болон радио оруулагданхай. Гэрнүүдэй дэргэдэ элдэб модод, сэсэгүүд таригданхай.

Эндэхи ажалшад парк бии болгохын тулада дүрбэ мянга шахуу модонуудые таряад байна. Найман гектарта үрэ жэмэстэ сад таригдаа. «Ермак» совхозой коллектив эбтэй эетэйгээр ажаһуужа ба ажаллажа байна. Саг зуурын клубай байшан соо үдэшэндөө залуушуул сугларжа, зариманиинь һонин номуудые уншана, газетэнүүд болон журналнуудые харана, зариманиинь уран һайханай самодеятельностиин занятида хабаадана.

ТАСС-эй фотохронико.

Ряд хоорондын элдүүрилгэ хэнэ

Мүнөө жэлдэ Кяхтын аймагай колхозууд малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө үнеэн бүридөө табан тоннонһоо бага бэшэ кукурузын шэмэтэ силос даража абаха гэжэ шиидэнхэй. Тиигэжэ аймагай колхозууд хоёр мянга гаран гектар талмайда энэ үнэтэ культурые тарияа. Тааралжатай болзорто таригдаһан кукуруза хаа хаанагүй һайнаар ургажа байна.

Погранична МТС-эй харьяата колхозуудта кукурузын талмайда борнойлго болон ряд хоорондын бусад элдүүрилгэ хэгдэжэ байнхай. Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Овсянкинай хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын механизаторнууд 75 гектар кукурузын, 5 гектар хартаабхын талмайе борнойлоо. Мүн бригадын комплексно бригадын полинууд дээрэ борнойлго болон ряд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэжэ байна. Энэ бригадын Суджи гэжэ газарта түрүүшын 60 гектар кукурузын, 5 гектар хартаабхын тарилга утааша, хүндэлэөөшэ культиваторaар элдүүрилэгдэнэ.

Нёдондо кукурузын үндэр ургаса абаһан Калининай нэрэмжэтэ колхоздо түрүүшын 40 гектар кукурузын, 8 гектар хартаабхын талмай борнойлогдоо.

Д. Болхоев.

Ургасаяа муугаар харууһална

Худөө ажахын культуранудай үндэр баян ургаса абаха гэһээ ряд хоорондын элдүүрилгэ һайнаар хэлэнһэд дулдыдадаг. Гэбэшье, Сэлэнгын МТС-эй харьяата колхозуудые абаад үзэхэдэ, энэ жэлдэ орооһото болон тэжээлэй бусад культуранудай ургаса газар дээрэ гаража, жэгдэ һайнаар ургажа байха үедэнь харууһалга муугаар эмхидхэнэ. Илангаяа кукурузын ургасые буртаг үбһэн даража байна.

МТС-эй харьяата колхозууд 8 мянга гаран гектар орооһото культуранудай, 2 мянга шахуу гектар кукурузын тарилга хэбэ. Тэдэ мүнөө нэгэшье гектар тарилгада ряд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэнэгүй. Тус МТС-эй главна агроном нүхэр Григорьев, мүн колхозуудай агрономууд эртээкэн эхилэн машина зэмсэгүүдые бэлэн, полинин буртаг үбһэнь үгы хэхэ ёһотой аад, харин амар һуужа байна.

Б. Байкал.

ЗЭДЫН АЙМАГТА

МЕХАНИЗАТОРНУУД КОЛХОЗУУДТА ТУҺАЛНА

Үшөөтэйн МТС-эй механизаторнууд энэ жэлдэ харьяата колхозуудайнгаа барилгада ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Мүнөө механизаторнууд хоёр дэхи колхозуудта тарян хадагалха шулуун 7 склад, хонидой гурбан, хэрэй 1 байра, набтар 3 башни баригдажа байна.

Барилгын хүдэлмэри һаадгүйгөөр ябуулагдана. Эдэ барилганууд дээрэ мүнөө 80 гаран механизаторнууд ажаллана.

ШЭНЭ МАГАЗИНУУД

Зэдын аймагай худалдаа наймаанай организаци өөрынгөө һалбаринуудые үргэдхэхэ, шэнэ магазинуудые нээхэ талаар энэ жэлдэ ехэ хүдэлмэри хэжэ байна.

Аймпотребсоюз Петропавловка тосхондо эд бүдэй, хубсаһанай, гуталай болон бусад таһагтай раймаг нээбэ. Мүн эндэхи сельпо промышленна товар худалдаха шэнэ магазин нээгээ. Үшөөтэйн сельпо Боргойн сомонойн Сталинай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэ дежурна магазин нээхэр хараална. Петропавловкын сельпо аймагай центр дээрэ ундаа харяаха зүйлнүүдые наймаалха киоск нээгээ.

Тэрэшэлэн Боргойн совхозой дэргэдэ шэнэ столово, Петропавловкада хилээмэ бариха пекарни баригдажа байна.

БАЙРЫН ГЭРНҮҮДЫЕ БАРИНА

Аймагай колхозууд малай байрануудые олоор барихын хажуугаар культурно-ажахын байшан, байрын гэрнүүдые барилгада ехэ анхаралаа хандуулна.

Аймаг дотор байрын хэдэн арбаад шэнэ гэр малажалай фермэнүүдэй дэргэдэ, колхозуудай центрнүүдтэ баригдажа байнхай. «Коммунизм», Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудтуд бүридөө 150 хүнэй һууритай харалгын залтай клубуудые барижа байна. Мүн Маленковой нэрэмжэтэ колхоз типовой культбазын байшангай барилга хэжэ байха юм.

Н. Намдаков.

Даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ

Үдын наранай аяма халуун үнгэржэ, үдэшын һэрюун ерэнхэй. Сэлэнгэ мүрэнэй арал тохойнуудһаа аалиханаар һэбшээлнэ.

Энэ үедэ тэргэдэ набша намаа ашаһан хэдэн хүнүүд Покровкын фермэдэ хүрэжэ ерэһээр, ашаануудаа малай байрын дэргэдэ зогсоогоод, буулгажа эхилбэ. Нэгэ бишыхан хүбүүн ехэ шадамараар абиржа фермын үһээ дээрэ гараад, доороһоо үгэһэн баглаануудынь абажа үлгэнэ.

—Мүнөө хэдэн хото байрануудай үһээ дээрэ бэлдэһэн набша намаагаа үлгөөд, хатаажа байнабди. Набшаһата тэжээлые иигэжэ хадагалхада бүхы шэмэ шанарынь бууралдаггүй байна,—гэжэ набшаһата тэжээл бэлдэгшэдэй звеное даагша нүхэр Баташов хөөрэнэ.

Үнэхөөр ута—ута хотонуудай үһээ дээрэхи армагуудта чарихан һургаагуудые хадаад, тэрээндэ хоёр хоёроор холбожо уяһан баглаануудые үлгэжэрхихэдэ ехэ зохид. Иигэжэ нилээд ехэ набшаһата тэжээлые хадагалжа болохо байна.

—Манай звенодо 20 хүн ажаллана, тэрэнэймнай 10-нь һургуулиин үхибүүд. Бидэнэр үдэртөө 12—13 центнер тэжээл бэлдэнэбди. Бүхыдөө маанадта 60 центнер набша намаа бэлдэхэ даалгабари үгтөө һэн, тэрэнэйнь 50 гаран центнерынь лэдхээд байнабди. Түсэбөө хоёр хин дүүргэхээр хараалнабди,—гэжэ звеное даагша нүхэр Баташов хэлэнэ.

Звеногой гэшүүд Татьяна Мецева, Мария Викторова гэгшэд үдэртөө 2—2 центнер набша намаа бэлдэнэ. Һургуулиин һурагшад Люся, Галина Викторoватан һайнаар ажаллана.

Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ хоёр звено ябана. Манда, илангаяа үбэл, хабарай сагта нарай тугалнуудта эдюулхэ витаминнэ тэжээл хэрэгтэй. Тиимэһээ мүнөө жэл центнер витаминнэ тэжээл бэлэдхэбди. Тэрэниие аргабэшэ һүүдэр газарта хатаажа, сомохын тулада түсхай һарабшанууд бэлэдхэгдэхэй,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Соколов манай асуудалда харюусаба.

Энэнь тон һайшаалтай. Юуб гэхэдэ, үбһэ тэжээлэй шанар муу дээрэһээ боложо, тугалнууд олоор гарзалдаг ха юм. Иигэжэ Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд адуу малаа элбэг һайн тэжээлээр хангахын түлөө оролдолго ехээр гаргажа байнхай.

Б. Гылыков.

Политическэ хүдэлмэри улам һайжаруулха

С. БАДМАЦЫРЕНОВ, КПСС-эй Городской райкомой секретарь

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд партийна эхин организацинуудай бүхы ажал-ябуулгада угаа ехээр нүлөөлжэ байна. Парторганизацинуудай, мүн олон мянган жиирэй коммунистнуудай үүсхэл эдэбхи, эмхидхэхы шадабари, тэдэнэй үүргэ ба харюусалга хараа байса дээшэлнэ. Тиин предприятинуудта ажалай эмхидхэл ба журам һайжаржа, бүтээсэнь дээшэлнэ, продукциин өөрын үнэ сэн химдарна. Энээнэй ашаар Улан-Удын Городской районой промышленна предприятинууд продукци үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Гүрэнэй түсэбые саг үргэлжэ дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшадые улам эдэбхитэйгээр хабаадуулхын тулада партийна организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэриие бүри һайжаруулха, тэрэниие завод, фабрика, предприятинуудай хүдэлмэришэдэй үмэнэ табигдаһан зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулха ёһотой. Тиимэ хадань Городской районой партийна организаци энэ хүдэлмэридэ саг үргэлжын анхарал табина. Ниитэ-политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха тусхай асуудал райкомой пленум, бюро дээрэ табигдажа, зүбшэн хэлсэгдэдэг, эхин организацинуудта туһаламжа үзүүлэгдэдэг байна. Энэ асуудалаар парторганизацинуудай секретарьнуудай, агитаторнуудай семинарнууд ходо үнгэргэгдэжэ байдаг.

Һүүлэй үедэ партийна эхин организацинуудшье энэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табидаг боложо байна. Олонхи парторганизацинууд политическэ хүдэлмэриие коллективэй зорилготой һайса холбожо, нүлөө ехэтэйгээр, олон ондоо арга формо хэрэглэжэ ябуулдаг болонхой. Агитаторнуудые шэлэн олохо, тэдэнэй хүдэлмэридэ туһалха хэрэгтэ һүүлэй үедэ парторганизацинууд анхаралаа ехээр табидаг болоһон байна. Энэнь һайшаалтай гээшэ. Партиин XX съездын һүүлээр районой бүхы парторганизацинууд агитколлективэйнгээ составые хаража үзэһэн, тиин эрдэмтэй, түрүү хүнүүдые агитаторнууд болгоһон байна. Мүнөө район дотор 1870 гаран агитатор хүдэлнэ. Тэдэнэй хахадынь коммунистнууд юм. Промышленна предприятинуудта 350 агитаторнууд тоологдоно. Олонхи агитаторнууд дээдэ ба дунда эрдэмтэй юм. Жэшээнь, 296 инженернүүд ба технигүүд, 400 гаран багшанар, 100 гаран врачууд агитаторнуудаар хүдэлнэ.

Энэ хадаа ехэхэн хүсэн мүн. Агитаторнуудай хүдэлмэриие һайнаар хүтэлбэрилөөд, тэдээндэ туһалаад байгаа хада ажал хэрэгтэ горьтойгоор нүлөөлхэ байһаниинь мэдээжэ. Олон парторганизацинууд агитаторнуудай хүдэлмэридэ бодотоор туһалдаг байна. Энэ талаар Гүрэнэй банкын парторганизациин хүдэлмэри һайшаалтай. Эндэхи агитколлектив 18 хүнһөө бүридэнхэй. Тэдэнэй олонхинь коллективэйнгээ гэшүүдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Парторганизаци агитаторнуудай хүдэлмэридэ туһалха зорилгоор хирэ хирэ болоод лэ семинар үнгэргэдэг юм. Партбюрогой гэшүүд агитаторнуудай хүдэлмэриие ходо шалгажа, ямар темээр хөөрэлдөө үнгэргэхэб гэһэн тематика үгэжэ байдаг. Агитаторнууд хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые семинар дээрээ андалдан абалсадаг. Агитатор Беркович, Мольшаков, Есюкова болон бусад даалгагдаһан уялгадаа харюусалгатайгаар хандадаг байна. Тэдэнэр хөөрэлдөө хэхынгээ урда тээ һайнаар бэлэдхэдэг, коллективэй ажабайдалһаа жэшээ, баримтануудые абажа хэрэглэдэг байха юм. Жэшээнь, агитатор Беркович кредитно-түсэблэлгын таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хөөрэлдөө хэхэдээ предприятинуудые кредитовалха, салин хүлһэ үгэлгые наринаар шалгаха зорилго табиһан байгаа. Агитаторай хөөрөөе шагнагшад үгэ хэлэхэдээ жэжэ эмхи зургаануудай гаргашые хороохо шухала гэжэ дурадхаһан байгаа. Энэ асуудал саашадаа зүбшэн хэлсэгдэжэ, ехэ дутагдалнууд элирүүлэгдээ. Жэшээнь, Снабтехпромой директор бухгалтер хоёр квартал бүхэндэ Москвада тоосоогоо абаашадаг байгаа. Мүнөө тэдэнэй нэгэниинь лэ ошодог болоо.

Һүүлэй үедэ судно-заһабарилгын заводой парторганизаци ниитэ-политическэ хүдэлмэри яһала һайнаар ябуулдаг болонхой. Эндэ һайн агитколлектив эмхидхэгдэһэн байна. Заводой түрүү хүдэлмэришэд, цехүүдэй начальнигууд, инженернүүд болон технигүүд хөөрэлдөө үнгэргэдэг. Агитаторнууд заводой шухала һалбаринуудта—цех болон бригадануудаар табигдаһан байна. Жэшээнь, инженер нүхэр Кузьмич котельнэ цехын коллективэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг юм. Тэрэ хадаа партийна даалгабаряа дуратайгаар, оролдосотойгоор дүүргэдэг байна. Инженер Кузмич 29 жэлэй турша соо энэ заводто ажаллажа, ехэ дүй дүршэлтэй болоһон, тэрэнээ залуушуулда дуратайгаар дамжуулан үгэдэг юм. Ямар нэгэ темээр хөөрэлдөө хэхынгээ урда тээ агитатор һайса бэлэдхэдэг, зохихо тоо баримтануудые хэрэглэдэг байна. Жэшээнь, «Манай республика зургаадахи табанжэл соо» гэһэн темээр хөөрэлдөө хэхэдээ судно-заһабарилгын заводто ямар хубилалтануудай болохо тухай, котельнэ цехын коллективэй үмэнэ бүри энэ жэлдэ ямар зорилгын табигдаһан тухай һонирхолтойгоор хэлэжэ үгөө һэн. Хүдэлмэришэд агитаторай хөөрөөе зүбшэн хэлсэхэдээ Братска ГЭС-эй барилгашадай захилые саг болзор соонь дүүргэжэ шадахабди гэжэ мэдүүлээ.

Һайнаар хүдэлмэрилдэг агитколлективүүд болон агитаторнуудые хэлэхэ болоо һаа, олон бии. Иимэ агитколлективүүд өөһэдынгөө зорилгые һайса ойлгоод, хүдэлмэреэ предприяти, эмхи зургаануудай үмэнэхи зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулхые хүсэжэ, һайшаалтай үрэ дүн туйлана. Агитколлективүүдэй хүдэлмэриие парторганизацинуудай һайнаар ударидан хүтэлбэрилдэг лэ газарта энэ хэрэг урагшатай, нүлөө ехэтэй байдагыень дүй дүршэл харуулна.

Зүгөөр энэ хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии байһаар. Һаяхан үнгэргэгдэһэн семинар дээрэ үгэ хэлэһэн зарим агитаторнууд хэдэ хэдэн шухала асуудалнуудые хүдэлмэришэдтэ һайса тайлбарилжа, ойлгуулжа шаданагүйбди, бидэнэртэ саг үргэлжын туһаламжа хэрэгтэй гэһэн эрилтэ табяа. Илангаяа городой ажалшадые эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, гэр байраар хангалга тухай асуудалнуудта тодо ойлгосотой харюу үгэхэ шухала. Теэд олон агитаторнууд энээндэ зүб харюу үгэжэ шадахагүй байна. Тиимэһээ эдэ асуудалнуудта һайнаар харюусахын тула городской болон республиканска организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, КПСС-эй райкомой, горкомой, обкомой хүдэлмэрилэгшэдэй завод, фабрикануудта ошожо, элидхэл хөөрэлдөө хээ һаань зохид байгаа. Гэбэшье, иимэ элидхэл хэхэ хүнүүд тон үсөөн байһаар.

Олон парторганизацинууд политическэ хүдэлмэриие коллективэй зорилгонуудһаа таһарангяар ябуулна. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, парторганизацинууд политическэ хүдэлмэри ябуулдаг хүнүүдтэ—агитаторнуудта туһаламжа хүргэдэггүй байна. Жэшээнь, городской радиоузелай парторганизаци жэлэй эхинһээ хойшо агитаторнуудтаа туһаламжа үзүүлээгүй, нэгэшье семинар үнгэргөөгүй байха юм. Тиимэһээ эндэхи агитаторнууд хаа яа газетын статья хүдэлмэришэдтэ уншажа үгэбэл хэрэг дүүрээ гэжэ тоолодог болонхой. Мүн Горпромкомбинадай, һээы даралгын фабрикын парторганизациин агитколлективүүд ехэ муугаар хүдэлмэрилнэ.

Ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа парторганизацинууд, агитколлективүүд олон ондоо арга формо хэрэглэхэ зэргэтэй. Тэдэнэй нэгэн—харуулан ойлгуулха агитаци болоно. Партиин Городской райком болон эхин организацинууд энэ хэрэгые һайжаруулха тушаа ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Тиин городой предприятинуудта харуулан ойлгуулха агитаци урданайхида орходоо нилээд тодорхой болгогдоо. Жэшээнь, шэлэй механизированнэ заводой цехүүд соо шэнэ табанжэлэй зорилгонууд, заводой коллективэй уялгануудые харуулһан диаграмма плакадууд хадагданхай. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, түүхэй эд арьбалха, абаһан уялгаяа дүүргэхые уряалһан лозунгнууд олон. Хүдэлмэриин сагые зүбөөр хэрэглэхэдэ, материал гамтайгаар гаргашалхада ямар ехэ аша үрэтэй байһые харуулһан плакадуудшье бии.

Районой партийна эхин организацинууд үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлгэдэ анхаралаа ехээр табидаг боложо байнхай. Энэ талаар предприятинуудай түрүү хүнүүдэй портредүүдые зуража, цехүүд соо хададаг болонхой парторганизацинуудай хүдэлмэри һайшаалтай. Ханын газетэ, хүндэлэй, показателиин досканууд түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлгэдэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Судно-заһабарилгын заводой, гурбадахи автотранспортно конторын парторганизацинууд үдэр бүриин ханын газетэ гаргажа захилаа. Шэлэй заводто үдэр бүри дүн шалхы хуудаһанууд гаргагдадаг болонхой. Эдэ һайшаалтай хүдэлмэриие саашадань зоримгойгоор үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэй.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ лекционно пропаганда шухала үүргэ дүүргэдэг байһаниинь мэдээжэ. Лекционно пропагандаар район дотор ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Гэхэ зуура, лекционно пропагандада горьтойхон дутагдалнууд бии байһаар. Тэдэ дутагдалнуудай нэгэниинь юун гэхэдэ, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай үмэнэ политическэ темээр элидхэл, лекци хэдэггүй байна. Жэшээнь, министрнүүд нүхэд Пивоваров, Хамаганов, Баранников, Боянова болон бусад городой ажалшадай үмэнэ лекци, элидхэл үнишье хээгүй байха юм.

Ажалшадай дунда ябуулагдаһан ниитэ-политическэ хүдэлмэри хаанаһаа гүрэнэй түсэбые болзор соонь дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшадай элсүүлхэ ябадалда нүлөөлхэ ёһотой. Энэ хүдэлмэри предприятинуудай, эмхи зургаануудай үмэнэ табигдаһан зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулагдаха зэргэтэй. Тиимэһээ энэ хүдэлмэриие нэгэ янзаар ябуулангүй, олон ондоо арга формонуудые шадамараар хэрэглэжэ, зоной зориг бадаруулан ажал хүдэлмэрээ улам һайжаруулхын түлөө зоримгойгоор тэмсэхэ шухала.

Литературна ХУУДАhАН

Ц-Д. ДАМБАЕВ.

Трактористп

нгэй доскагай урдуур
үрэн зонууд сугларна
лаан соохи илалтаар
архан байжа хөөрэлдэнэ
нда—150,
манда—130
лат—120—
та hайнууд гэлдэнэ.
д!
эhэн үгэдөө хүрэдэггүй
үү хүнүүд биил,—гэжэ
нда шүүмжэлэн тэндэhээ
залгуулан хэлэнэ.
сата Балданай нюур
л улаан болошоно:
эр ургаса абахаа
д зоной тэмсэжэ,
р бүри нормоёо
үүлжэ байхадань мүнөө
рмоо үлүүлхэгүй гээшые
лээд эшүүритэйдэ бодоно.
миhаа бусажа ябахадаа,
араг нүхэдтэеэ хөөрэлдэхэдөө,
ын баруун эрьедэ
нгээ нүхэдэй урда
р нормо дүүргэхэб гэжэ
эhэн бүгэдөө hанажа,
о зуура абяагүй
н юумэ бодоно.
охо газараа олонгүй
йжа сайжа байтараа,
уу тээшээ түргөөр
жан сашаа арилна.
рбээ энэ дүнгүүдые
дамын гэнтэ хараа hаань,
ар эшхэбтэр юумэб?
ан муухай гээшэб?
за үглөө болог даа
гаа хүсөө эршэдхэхэб.
эшхэбтэр гээгдэлээ
дээр хюhан хаяхаб»
хэ шэбшээд досоогоо,
тэ ороно.
ли тээшэ ошоно.
ранай элшэ хурсадана,
ашаа болоhондол шарана,

Тарилгын борозда үргэдэнэ,
Таряашадай дууниинь шангарна,
Нормоёо Балдан үлүүлээд,
Нилээд баяртай гэшхэлнэ.
Байза хаанаб Хандама,—гээд
Балдан шэртэн хараашална.
Нарин голой баруун тээ
Нахид тохой үгсүүлэн
Хандама басаган шармайнхай
ДТ-эйн шадал мэдүүлнэ.
Улаан торгон пуладынь
Даллажа байhандал хиидэнэ.
Илагша гэhэн тугханиинь
Урижа байhандал далбана.
hайхан Хандамын шарайнь
hанаан зүрхэндэнь толорно.
Дурлаhан Хандама урдань
Дурыень татан үзэгдэнэ.
—Хандама басаган трактористка
Хамаг зүрхым буляагаа.
Эрхим түрүү трактористка
Энээхэн наhым жаргаагаа,—гэн
Хонгёо hайханаар дуулан
Хандама тээшээ ошоно.
Огто эсэhэнээ мартан,
Омог дорюунаар алхална,
—Бай, бай,—гээд
Балдан зүг татана.
Арюун зүрхэндэнь гэнтэ
Аадарай үүлэндэл баглайрна:
—Хэдэн хоногой уулзаагүй аад,
Хэрбээ Хандамада ошоо hаа,
hайрхаhан, hаахарhан мэтэл,—гээд
Хай ошохогүйм ха гэнэ Балдан
Энэ үедэ тракторай абяан
Элеэр соностоод шэхэндэнь
Ушарhан Хандамынь шарай
Уринаар үзэгдэнэ, урдань
—Үгы, үгы..
Тиигэжэ болохогүй,
Уржадэрэймни дүнгүүдые хараад,
Урмаа хухаранги ёhотой.
Энэ үдэрэйнгөө амжалтые
Инагтаа хөөрэжэ үгэхэм,—гээд
Огсом түргөөр Балдан
Урагшаа шармайн гэшхэлбэ.

Алег ЦЫРЕМПИЛУН.

Комсомолшуудаа магтанаб

ммунис партиин уряалаар
лын замые зорижо,
сэтэ совхоз дэлгэрүүлдэг
ндэтэ комсомолшуудаа магтанаб.
ла байhан газарта
актор машина жолоодожо,
ряан ажалаа үргэдхэдэг
рүү комсомолшуудаа магтанаб.
шэмтэй ехэ мүрэн дээр
тэ хүсэ бадаруулжа,

Электростанцинуудые баридаг
Эрхим комсомолшуудаа магтанаб.
Зүгэй холо газарта
Зүрхэнhөө улигтай зорижо,
Завод, фабрика бодхоодог,
Зоригтой комсомолшуудаа магтанаб.
Агуу партиин хүтэлбэреэр
Ажалай габьяа харуулжа,
Алдар солоор суурхадаг
Ашата комсомолшуудаа магтанаб.

Г. ЦЫДЫПОВ.

Курумкан

торгой сэнхиинэ дээрэш, хүхэ номиндол
шо татан, халуун нараар яларaад.
румкамнай нэмжынэ гоёхон дэбисхэртэл
эдэн үнгын сэсэгээр дэбэрээд.
бшзэн голhоо hэрюухэнээр үлеэжэ
айхан хангалта ая, арсаар амилба.
улуун байсаар хуяглан дархайлдаhан,

Сагаан Зайдан хадануудшни, Курумкан!
Элдэб үнэтэ эрдэнеэ даран
Эзэдые хүлеэнэл эрэлхэг зоригтой.
Шугы бургааhаар тохойлон хүбөөлhэн
Шулуун эрье соо хурдан урасхалшни
Шэлгээ шүргөөhөөр эрьеэ хэмхэлэн,
Шамдагай урдана, долгиёо дабхасуулан.

Алексей БАДАЕВ.

Владивостогдохи уулзалга

Далайн шуурганда баригдаhан онгосын
Дүтын эрьенүүдые яажа хүсэдэгтэл,
Дүүрэн театр соо хилэн хүшэгын
Дэлигдэхые хүлеэжэ яданаб партерта.
Холын айлшаднай ямархан бэлэгтэй хаб? —
Хажуугаархи нюурнуудта асуудал уншанаб.
Халуун угталга. Хүсэнэб hанаандаа:
«Харин зүжэгыень иигэжэл сэсэглэhэй даа».
Инаг Буряадайм абьяаста дуушадай
Ирагуу хоолой сценэhээ зэдэлээд,
Эрилтэ ехэтэй далай шадарайхидай
Эльгэ зүрхыень дууhан эзэлээ.
Уйтан таhагай хана түригдэжэ,
Уужам далай дээр дуунууд ниидэ.
Корабльнууд hубаряа, хилээ эрьежэ;
Хүсэтэ хүгжэмтэйнь дуунууд нэгэдээ.
Гоёхон сэсэгүүдэй hэбшээндэ найгаhандал,
Гунхана басагад хатар дундаа.
Хүдөө нютагайнгаа агаараар амилhандал,
Хани нүхэд, инагни hанагдаа...
Золтой жаргалтай талынгаа байдал
Зүжэгөөрөө нютагаархин баталаал ураар.
Буурал Байгалhаан Номгон далайда
Баяр мэндэеэ тэдэнэр асараал.
Буряад сэрэгшын сарюун сээжэдэ
Барагдашагүй хүсэ зориг бадаргаал.
Тэнгэриин дуундал альга ташалгаар
Далай шадархид айлшадаа хүндэлөө;
Бэлигтэ артистнарта тэбэри тэбэреэр
Баглаа сэсэгүүдые хэшэглэн үдэшөө.

М. ЦЫРЕНОВ.

Хүлисөөрэй, сэхыень хэлэhэндэм

Үхибүүгээ эхынь энхэрhэндэл,
Үбшэнтэниие оролдон аргалдаг.
Хүхюу, хододоо илдамхан
Хирург шамдаа дуралшооб.
Хүлисөөрэй, сэхыень хэлэhэндэм,
Ухаан залуу бэеэрээ
Ойром ерэхыеш хүлеэнэб.
Урдаhааш гэтэн харахадам
Уринаар нюдэдш энеэнэл...
Хүлисөөрэй, сэхыень
хэлэhэндэм...
Адлихан налгайгаар хэндэншье
Аргашан хадаа хандана гүш?

Али намда дуратайеш
Адаглан таажа шаданагүй гүб?
Хүлисөөрэй, сэхыень
хэлэhэндэм...
Түрүүшын нэгэн—золтой хүн
Түрээ хүлеэhээр үнинэй hаань,
hамбаанда дурлаhан нам тухай
hанаагаа зобоногүй ёhотойш даа...
Хүлисөөрэй, сэхыень
хэлэhэндэм,
Зүгөөр энээхэн шүлэгни
Зүрхэнэйш сохидол дайрадаг hай.

С. ЛОСОЛОВ.

Нажарай hүни

Амяашье татанагүй hэбшээхэн,
Абяашье гараhагүй шубууд.
Адуу малнуудшье hэмээхэн
Амгалан нойртоо дуураhаншуу.
Мойhон зүүдэлэн найгалзаа,
Молор талаар хон-жэн:
Альбан хүнжэлөөр нойрсуулаа
Аргада нютагыем hүниин тэн.
Хон-жэн оршоhон байдал соо
Хоёр зүрхэн диилдээгүй,

Дуурама харанхыда найдалсаа
Дуранай халуун үгэнүүдээр.
Хонгёо шубуудай жэргэмсээр
Хүлэрhэн дайдам hуняана.
Элдүүлhэн шэнэ газар дээр
Эхин гарасанууд бултайна
Үүрэй толон туяаран
Одо мүшэд унтарнал.
Ажабайдалай дулаахан
Алтан үглөө игаанал.

Б. ШОЙДОКОВ.

Альбом

Дулмын эжы үнинэй hаалишан
Дэлэн ехэтэй үнеэдээ үдхэнэл,
Дулмын эжы түрүүшүүлэй нэгэн
Дэбэрмэ ехэ hү hаанал.
Эжы тухайдаа альбом зохёожо,
Эрхэ Дулмань үнеэдые зурана.
Хара карандаш хэлэндээ норгожо,

Харагшаниень түрүүшын
хуудаhанда урлана.
Хүүгэдэй яслида багашуул сугларна.
Харагшан, улаагшанай hүөөр
ундалана.
Басагад хүбүүд уралнуудаа аршана.
Дулмын эжыдэ hайниие хүргэнэ.

Ш-С. БАДЛУЕВ.

Адуушан хүбүүн

Адуун hүрэгтэм тодорхой
Орёо эмниг тэрьедэбэ.
Ургалхадаа ходорхойб.
Дэмыл гүйжэ тэршэлнэ.
Эмээл хазаар үзөөгүй аад.
Шадал соогоо булгиба.
Эгээл мүнөө унагдаад,
Дэмыл булгин собхорбо.
hаали дээрээ тодорхой
hайхан басаганда дурлашооб.
Уhан жороо хороостой
Угаал түргөөр хүрэшооб.
Дүүрэн hүтэй хүнэгтэй
Дүүхэй хараад тогтобо.

Удаан уулзаагүй зэмэтэйб
Дэмыл гомдоно—дуугай.
Хажуудахи хабынь мартанхай
Хусажа гэнтэ ганирба.
Эмниг үреэ сошонхой
Дэмыл зосоохиим дугтарба.
Бахардажа унангүй
Басаганай хүнэг үргэбэб
Сүсэгы дуhал адхангүй
hүнэй дээжэ хүртэбэб.
Мойhон нюдэд баяртай
Дулаан дураар миhэрбэ.
Инагай зүрхэн абтанхай..
Хурим юрдөөл дүтэлбэ.

Г. ЦЫБЕНЖАБОН.

Ножын нуур

Үндэр хабсагай
орьёл шулуун эрьенүүдыш
Үүрэй солбон
нэбтэ сорьён ялалзана.
Уhанай шубуудай
унтаhан нойр hэргээжэ
Уран дууша
жэргэмэл жэргэжэ эхилнэ
Номгон долгито
нэлэнхы сайбайгша нуурта
Наранай туяан
элшэеэ сасаран бууна.
Аялга hайхан
эсэшэгүй мэлмэрэгшэ долгёороо
Ажалай баяр
амгалан байдал юрөөнэ.

Хүхэрэгшэ нуурай
хүдөө хонгор талануудынь
Хүхэ сэнхигэр
хужартай хяагаар халюурна.
Хонин hүрэгүүд
хүллэн хүсэлжэ, таргалаад,
Хонгор дободо
харайлдан, мүргэлдэн наадана.
Элдин Ножын
сэдьхэл татама сэлгеэдэ
Эртэ үнинhөө
малшад зундаа суглардаг.
Бага наhандаа
хонидые адуулдаг газараа
Баяртай хүхюун
урихан нюдэдөөр харанаб.

В. ЖАЛСАНОВ.

Эшэгэн

Хитагар эбэртэй ямаамни
Хилэн харахан эшэгэ гаргаа.
Хөөрхэн гээшэнь тэрэнэймни,
Шуранш гээшэнь зүдэр даа.
Нарай байхадаа номгон hэн,
Намтаяа ходо наададаг hэн.
hаянай зангынь хубилаад байна,
hагсаганан тэрьелжэ харайна.
Дэбхэрээд собхороод хажуугаарни
Дүтэ ойроо хүргэнэгүй.
Гартаа мээмэйтэйл ябахадамни,
Гүйгөөд ерэнэ мэдэрэлгүй.

Мэхэтэй гээшэнь гайхалтай
Мээмэйн дуураймсаар ябашоо.
Хором бусалаад аймшагтай
Хойноhоонь дахан намнашооб.
Хорёо дээгүүр харайгаад,
Хүсэгдэхэ юумэн бэшэ даа.
hүүлынь халта барид гээд,
hэнжэгыдүүлэн хиидээб даа.
Духам үбдөө аргагүй
Досоогоо бүтүүхэн ёолооби.
Эжыдээ огто хэлээгүйб.
Эшэдэhэм хүрөөд болёоби.

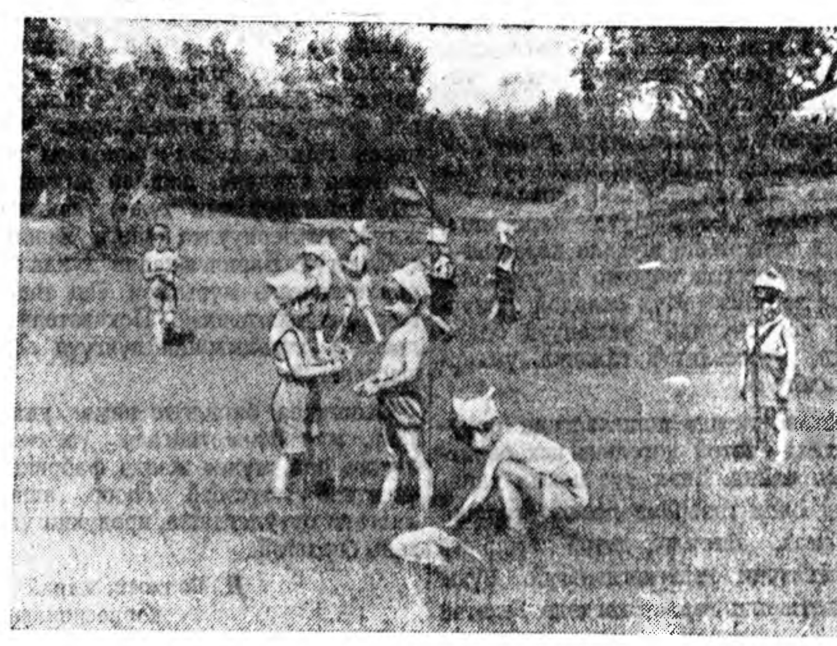

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: валенка дарадаг фабрикын хүүгэдэй садай үхибүүд хүдөөгэй хүхэ ногоон сэсэгүүдые суглуулжа ябана. С. Марковай фото.

Ц-Д. ДАМДИНЖАПОВ

Цыпилмаа

(РАССКАЗ)

— Яагаа эртэ hэрибэш? Юундээ нтэ яарабаш? Мүнөөдэртөө хайшаа hа талниха хүмши. Бүтэхэеэ болиhон н гээшэ хаш,— гэжэ енгүүтэйгээр лээд Цыпилмаа газаашаа шамдуухан рана.

— Анирғүй бай. Шинии хүлөөр ябаа үйб. Талниха болиходом шамда ямар амаа байгаа юм. Бү енгүүрхэ,—гэн пүлшэгэнэhэн шэрүүн абяан хойноhоонь дуулдашана...

Хабарай түлэг болбошье, үглөөүр эртэ үшөөл хүйтэхэн зандаа. Харай hэбшэн Цыпилмаагай хасаые забда залихагүйхэн долёогоод хино. Хонтор улаахан нюурынь эхэн дорьбогүй жабарhаа байн, долихон үбэлэй тооhормо шэрүүн абарташье хубилаатүй юм. Шэнэhэн ргаагуудаар баригдаhан шэнээргэ рёо соо олон хонид исалан байна. дээн тээшэ Цыпилма аргагүй ралтай гэшхэлнэ. Эзэнээ угтажа, хэрэн байhан шэнги хонидынь ярьяа мааралдаад абана. «Ургы ногооной мта абаад, эдэбаараhадни мэдээтэй мэргүй болоо ха. Түргэн эдеэлүүлыш жэ яаруулан маарана гү, али намайе ройтоош гэжэ зэмэлэн мааралдана гү? айхан наран гаража байна ха юм. Мүдэртөө сэдатартнай эдеэлүүлхэб» гэхэ тээр Цыпилмаа ябуул дундаа яаралйгаар бодоно. Тиигээд өөрынгөө үб Мантюугай шэрүүн үгэнүүдые haаад орхиходонь, зосоонь гомодолой глатархан бүлхин бии болоходол гэ-
э.

Хорёогой хажууда ерэн сасуу, хоноо гаргажа, сахюур сагаан оройтой удхалта гэжэ гүн хадын боори тээшэ, ойшонь тэдэнэрээ туужархина. Тиид Дундайн боро гэжэ алдаршаhан бтархан аад, бид гэмэхэн бэетэй бо мориие эмээллэжэ, ута ташууа абаад, хонидойнгоо хойноhоо ыпилмаа hайбарлуулан ошобо. Туун убуундал хүзүү алаг Нингар гэжэ тошог нохой барбайса харайн, гонзор ута hүүлээ шарба-шүрбэ гүүлэн, энэ тэрэ юумэ унхидаhаар хонидые адуулалсахаа гаралсаба гээшэ ха.

Баг саг ябаhан хонидынь Тудхалтын бооринн нэмжээ уужам хүхэржэ байhан талые эзэлэн, бүмбэгэр сагаан бэенүүдээрээ бултыень хушаха гэhэн шэнги, иишэ тиишээ хушууран таража, уhан далай дээрэ тамаржа ябаhан үй түмэн хун шубууд шэнгеэр харагдана. Нарайхан зүлгэ ногооной амтатай үнэр хаа хаанагүй анхилжа, зунай hайхан сагай ерэжэ байhые гэршэлнэ. Хонидой хоншоорынь газарта бүхөөр нялдан, хурса хутагаар hахал абажа байhан шэнги, ирзагархан сагаан шүдэнүүдээрээ зүлгэ ногоохонуудые тэбхысэ хиргана. Хабарай хомхи хагданда орходоо, ургажа байhан шэнэхэн ноотооной шэмэ шүүhэниинь юунтэй тэнтэй байхаб. Амаар дүүрэхэ ногооной хүсэд ургаашьегүй hаань, амтан шэмэдэнь садхалан болошохоор лэ. «Урматайгаар умбаха саг холо бэшэ—хормой доро ороо» гэжэ хөөрэлдэhэн мэтэ, хонид бэе бэеэ дууряан мааралдана. Үбэл, хабар эртүүр түрэhэн hагсагар хоорхэн хурьгад эндэ тэндэхэнэ үсөө үсөөхэноороо сугларaад, бугсага тугсага hүрэжэ гэнтэ хаха бутаран, эхэнүүд тээшээ гүйжэ ошоод, хүхэхэ аргаа бэдэрэн, тэдэнээ тойрон морхогорхон толгойнуудаа мөнсолзуулан гүйлдэнэд.

Морёо багахан түргэдхэжэ, Цыпилмаа хонидоо захадан тогтооно. Тиихэ зуураа, «Энэ амитад колхоздо ямар ехэ олзо доход үгэнэ гээшэб. Ганса ноохонhоонь манай колхоз хэдэн зуун мянган түхэриг оруулдаг ха юм. Удахагүй хонидоо хайшалжа, тэрэ нарин нарибтар гэлсүүлдэг ноохо тушаахабди Урданайхиhаа ехэ мүнгэ оруулха ёhотойбди. Авансаяа абахадаа, оёдолой машина абахаб. Хонидые улам hайнаар үдхэхэ гээшэ тон ашагтай гэлсэдэгынь яаха аргатүй зүб. Манай колхоз юундэ гээгдэхэнь hэм, Хабарай хатуушье hаа, хониднай яhала тобир тарганаар ондо оробо ха юм. Мүнөө зундаа үшөө ямар болохоб. Хэнзэ хурьгадые абажа, хонидоо бүри олон болгохобди». — гэжэ Цыпилмаа омогтойгоор бодон ябажа, үргэн уужам түрэл нютагайнгаа ямар ондоо болоhониие шэнжэлэн харана.

Хори гаран жэлэй урда тээ, Цыпилмаагай нарай нилха байхада, энэ нютагта шорыншье модон байгаагүй hэн гэлсэдэг. Үнгэ зүhөө хубилдаггүй хооhон тала губи үдэрhөө үдэртэ нюсэгэн сэрдыжэ, үншэрэн хэбтэдэг байгаа. hүүлэй жэлнүүдтэ ямар ехэ хубилалтанууд эндэ хэгдээ гээшэб. Тудхалтын үбэр талада байгуулагдаhан «Улаан Туяа» колхозой центрынь эндэхи байдалые тад ондоо болгоо.

Шэнэ байдалай хүсөөр байгаалишье ондоо болоо. Холбоолжон гэжэ уhа ехэтэй горхонhоо hубаг татагдажа, Тудхалтын урдуурхи хизааргүй ехэ талануудые амдиируулаа. Колхозой поли, сабшалан, бэлшээри үргэдхэгдөө. Хүнэй зоригоор, хүнэй хүсоор хубилhан энэ тала дайда хэзээ хэзээнэйхиhээ ондоохоноор намжаарна. Хабарай hүүл, зунай эхин гээшэмнай нэгэ шанарhаа нүгөө шанартаа орожо байhан сагай уларилай арюухан үе ха юм. Юумэн бүхэн ногоон үнгэтэй боложо, уняарма дулаанда таашаан байна ха. Холоhоо ерэhэндээ эсэhэн хэбэртэй hубагай миралтаhан уhаниинь ургамалнуудай үндэhэ руу аалиханаар шэнгэн ороно. Сэл ногоон залуухан зүлгэ ногоонууд ербынэ. Сэсэг набшахануud бултайжа, өөдөө мүндэлэн байна. Жэргэмэл шубууд гэнтэ агаарта дэгдэн гараад, оорынгоо шэнгэхэн дуунуудые ханхинуулна. Юумэн бүхэниие мандуулhан зунай элдин саг хүсэндөө орохонь.

Цыпилмаагай хонгор шарайдань баярай зөөлэхэн гэрэл наадана. Сэдьхэлынь сэлмэг hайхан hаналнуудаар дүүрэн. Урмыень хухалhан үглөөнэйнь шэрүүхэн хөөрэлдөөн бүүдэг боложо, холохоно хоргодоод байна ха. «Урдань хайшан гээд байдаг байгаа гээшэб. Баяшуулай хони адуулагша hэмди гэжэ эжымни хэлэдэг hэн. Ямар жэгтэй, зоболонтой байгаа гээшэб. Хүн аад, хүнэй мэдэлдэ зарасань ябаха гэжэ хэн, хаанаhаа hанаа юм. Тэрэ үедэ байhан бэшэ аад, би юу мэдэхэ биб. Тиимэ юумэ мүнөө зүүдэндэшье орохоо болёо ха юм. Колхознай улам бүри өөдэлжэ, тэдэ уранзохёолнууд соо бэшэгдэhэн, кинодо харуулагдаhан колхозуудтал адли болог лэ. Тиихэдэнь бүри hайн болохол. Гэнтэ юумэн бүтэдэггүй, олон hайн муу юумэнүүдые дабажа гараха хэрэгтэй ха юм. Манайшье колхоз тиимэ хойно орохогүй ёhотой. Ажалнай мүртэйгөөр ябажа, колхознигуудаймнайшье байдал hайжаржа байна ха юм. Теэд энээгээр яажа хизаарлахаб. Ажал hайнаар хээл hаа, юумэн зүбөөр ябажа, шандаа хүрэхэ ёhотой гэдэг. Миил налшыжа хэбтээ hаа, ямар уйдхартай байха байгааб. Мүнөө юумэн бүхэнэй hалбаржа байhан гоё саг ерээ гээшэ ха. Түрэhэн нютаг даа...» гэхэ мэтэ олон юумэнүүдые Цыпилмаа доторoo бодон гэшхүүлнэ.

Түрэл hайхан нютагайнгаа тэнюун аглат альган дээрэ ябажа, олоной хэрэгтэ оролсон, бэеэрээ ажал хэхэhээ ондоо ямар hайн юумэ байхаб. «Хэбтэhэн хүн хээли алдаха, ябаhан хүн яhа зууха» гээшэ ажал тухай сэхэ хэлэгдэhэн үгэнүүд ха юм. Ажал жаргал хоёр таhаршагүй гэhэн мэдэрэл Цыпилмаагай сээжэндэ хэзээшье бии байха. Энээгээр тэрээгээр таран бэлшэhэн хонидоо тойрон ябаха зуураа, «Хурьгадни hубагай уhанда унашана аа гү?», «Муухан хүшэтэй хонидни яама-янхын хажуутаархи шабар руу оршоно аа гү?» —гэжэ Цыпилмаа hанаата болоно. Тэндэхэнэ гээгдэн татаад ябаhан нэгэ үнэшэн хурьганай хажууда ошожо, бусадта ойлгогдохогүй, гансал тэрээхэн хурьганда «ойлгогдодог» «шуу, шуу, шуу» гэhэн абяа үгэхэдэнь, үнэшэнхэн гэдэргээ хараад, маарана. Бушуухан моринhоо буужа, Цыпилма тэрээхэниие хажуудаа абаад, хүхэлтэтэйхэн шэлтэй hү уулгана. Тиигээд «Ноохимни, Мантюумни, юу хэжэ байна хаб» гэжэ hанахадань, зосоонь нэгэ удаа зөөлэхэн, нэгэ удаа хүйтэхэн болоод орхино.

***

hандагай hүүхэ болон, Цыпилма галаа түлинэ. Пеэшэн дээрэ гүсэтэй сай табина. Элдэб шаажан аяга, стакан, шэл рюмкэ, ехэшье багашье табагууд буфет соонь харагдана. Бүрэнхышэг болоhон гэр соонь эдэ хэрэгсэлнүүдынь тугаархи хонид мэтээр сайбайлдан харагдана. Хэды эсэhэн, ангаhан байбашье, Цыпилмаагай бэень хүнгэхэнөөр эршэгэшэнэ. Сээжэндэнь нөөхил хирэгүй hайхан hаналынь гүйhэн зандаа. hаяшаг хадамда гаража, нүхэртэй болоhон тухайгаа бодоод орхино. «Мантюу муу хүн бэшэ ха юм. Өөртэнь ерээдүй, гэртээ байхадам Мантюу ерээд, сэдьхэлдэ зөөлэхэн олон юумэнүүдые хэлэгшэ hэн. Таалуулыш гэхэнь ходо урдаа байха» гэжэ бодохо зуураа, Цыпилмаа эжэлэнгүй гансаараа миhэд гээд орхино. Зохидтүй юумэ hанаха Цыпилмаа дурагүй хэбэртэй. Тиимэhээ Мантюугай тэрэ үглөөнэй шэрүүн хашхараан улам сагааржа, холоhоо дуулдаhан үлэ мэдэг сууряан шэнги болоно.

Тиигээд баруун ханын хажууда байhан стол дээрэхиие гэнтэ харахадань, ямаршье тоолхогүй, юунэйшье оромгүй болшоhон байба. «Энэ яагаа гээшэб!» гээд, гүйн hагад ошоходонь, хоёр гурбан хооhон шэл, уруу өөдэ хараhан хэдэн кружка, консервын хооhон банка, шүдэнэй сараа оротор хазаhан гахайн салын тоhотой хальhан, хилээмэнэй түгдэрхэй, сай архиин сагаа-нялаа адхархай, хара архиин хатуу шороб үнэр—зэбүүдэhэ хүрэмөөр муухай байба. Энээниие харан гэхэдээ, Цыпилмаагай дотор хаб-хара боложо, hайхан сагаан сэдьхэлынь хиртэшэнэ. «Хоёр наранай хоорондо би ажал хэхэб. Тиихэдэм энэ иигэжэ байха. Юунэй түлөө hайниие үргэжэ, мууень даража баhанабиб. Үхэhэн хойноо нүхэр боло! Хаанаhаа, юун мүнгөөрөө иигэжэ архидаа гээшэб?» гэжэ болохо зууранъ, зосоонь гомодолой ошон соробхино.

Гэнтэ үүдэн «түрд» гэжэ газааhаа клубай эрхилэгшэ, Цыпилмаагай хани басаган Долгор орожо ерэнэ. Орон сасуу «Цыпилмаа, юун болооб, яагаабши?» гэжэ бахардуугаар асууна. «Юун болоhынь мэдэнэгүйб, иимэл юумэ байнал даа» гээд Цыпилмаа тэрэ баруун столоо заана. Тиигээд саашань Цыпилмаа үргэлжэлүүлнэ: «hүни Мантюу шал hогтуу ерэhэн юм. Энэ тэрэ үлүүбулуу юумэ шашаад, бага сага намда халдаад, унтаhан байгаа. Хониндоо гарахаа байхадам hэрюун хэбтээ hэн. Хэдыхэн енгүүтэйхэн үгэ хэлэхэдэм, ухаангүй шэрүүн үгэнүүдые хэлэжэ, хойноhоом хашхаран хэбтэhэн юм... Мүнөө ерэхэдэм—иимэл байнал даа.»

—Би шамтай зугаалхаа ерээб. Бүхэли үдэртөө ажал дээрэ ябаад, ши зарим юумые мэдэнэгүй ёhотойш. Леспромхозой нэгэ архинша шофер энээгээр ябажа, муухай ехээр архидаа гэнэ. Шинии Мантюу, үшөө хоёр нэгэ хүн тэрээнтэй нүхэсэжэ, үнгэрэгшэ hүниндоо ором дүрэмөө алдаhан хэбэртэй. Үүлтэртэ малай фермын малшадта hогтуутаар ошожо, hамгад, басагадые шууюулаа гэлсэнэ.

—Иихэдээ энэ Мантюу юу хэжэ ябана гээшэб? Ухааниинь бүтэн гээшэ гү? Мүнөө баhа юутээрээ тэрэ хара уhаяа амасаа гээшэб,—гэжэ Цыпилмаа гайхан хэлэнэ.

—Үгы, Цыпилмаа, тэрэ мүнгэеэ абатэжэ Мантюудаа захяагүй хүн аалши, —гээд Долгор бахардуугаар асууна.

—Юун мүнгэ?

—Ээ, тиибэл ши баhа мэдэхэгүй байба ха юмши. Мүнөө үдэртөө тэрэшни баhал сүйд-майд хэhэн байхань гээшэ. hүниндөө архидаhанайнгаа, фермээр зайhанайнгаа дуулдаагүй байхада, Мантюушни правлени ошоод, Цыпилмаамни хониндоо аяар үни гараба, намайе авансым мүнгые абаарай гэжэ хэлээ hэн гээд, шинниингээ мүнгые сүмынь абаhан байна. Тиигээд лэ энэ боложо байна ха юм. Цыпилмаада өөртэнь үгэхын орондо Мантюуда дэмы үгэбэбди гэлдэн, правлениинхид хэзээни хойно гэмэрэлдэжэ hуунад hэн. Ши hамтаниинь ха юмши. Энэ Мантюугаа шангалыш, —гэжэ Долгор шанга шангаар хөөрэжэрхибэ.

Гэшхүүр дээгүүр тан-түн гэhээр, үүдэеэ оложо ядан, шэбхыень хонгиргоhоор, hогтуу Мантюу орожо ерэбэ. Цыпилмаа юундэшьеб hууриhаа бодожо, бага тээлмэрдэн татаад зогсоно. Хөөрэлдөөтөө үргэлжэлүүлхээр зэhээд байhан Долгоршье түргэхэн гаража ябашаба.

—Юугээ та хоёр шашалдажа байбат. Мууем тооложо, муухайралдажа hууба гүт? Яаха гээ зомта? Бултантайтнай түлажархихаб, нохосууд, — гэжэ Мантюу зэрлиг шэрүүн үгэнүүдые хэлэнэ.

«Ехэ hогтуу гээшэ гү?» гэжэ hанаад, Цыпилмаа бэеэ барин, зөөлэхэн хоолойгоор иигэжэ хэлэнэ:—Хэн боложо, юу хэжэ ябаhанаа мэдэнэ гүш, намайе танина гүш, али үгы гү? Мэдээн бии гү, али үгы гү? Яаhан хүн гээшэбши.

(Үргэлжэлынь хожом гараха)

Эжын туһалагша...

Эжы баабайн басаган Эрхэшье һаа ажалша. Зүүтэй машинатай болоһоор Зүгөөргүй томоотой болошоо.

фотоэтюд

Фабрикын барилга юундэ удаарнаб?

Кяхтада трикотажна фабрикын барилга нёдондо жэлдэ эхилэгдээн юм. Барилгын хүдэлмэрие «Бурмонголстрой» трестын барилгын хоёрдохи управлени хэнэ. Фабрикын зарим цехүүд мүнөө жэлдэ ашаглалгада оруулагдахаар харагдаж байна. Түрүүшын ээлжэндэ утаһа эрэдэг станогууд тодхогдохо, котельнэ цех бариглаха байна.

Гэхэтэй хамта, барилгын хүдэлмэриин унжагайржа байһан тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Хүдэлмэриин шанар муутайгаар хэгдэнэ. Жэшээнь, трубопроводой табигдаха нүхэн муугаар малтагдаа.

Мүн бариглажа байһан зарим юумэнүүдынь проектын заабаритай таарангүй. Цехын хоёр ханые дээдэ талаарнь бүхэлэн холбохо түмэрбетонно балка хэмжүүрэйнгээ тааар таарангүй.

Барилгын хэрэгсэлнүүд газаагуур хаягданхай, һалхи бороондо гутажа байна. Электростанциин захада томо томо обоохойнууд хаягдана. Энэнь барилгын шухала хэрэгсэл — цемент бороодо норожо хатуу болошоод хэбтэнэ. Мүн складай хажуугаар сонхонуудые рамануудынь бусад хэрэгсэлнүүд гажажа, үмхиржэ хэбтэнэ.

Мүнөө жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха ёһотой котельнэ цех баригдажа байна. Теэд тус цехын ханануудынь гаанахай газарһаа дээшэ гаража байнхай. Барилга дээрэ ямаршье механизаци хэрэглэгдэнэгүй, бүхы хүдэлмэринь гараар хэгдэнэ. Гэхэтэй хамта, складайнь хажууда томо гэгшын шэнэхэн транспортёр ямаршье ажалда хэрэглэгдэнгүй байдаг.

Энэ барилгые үһаар хангахын түлөө 105 метр гүнзэгэйтэй худаг малтагдаһан аад, хүдэлмэринь гүйсэд дуурагдаагүй. Энээнһээ боложо, барилгашад үһэр дутаалдана.

Кяхтын промкомбинат энэ барилгые муу шанартай хирпиисээр хангана. Энэ ушарые хаража байгаад, промкомбинадай хүтэлбэрилэгшэдтэ аймгүйсэдкомой шанга эрилтэ табидагүйнь тон гэмшэлтэй. Энэ жэлдэ барилгада табан миллион түхэриг һомологдоһон юм. Тэрээнһээнь оройдоол найман зуугаад мянган түхэриг гаргашалагданхай.

Барилгын хүдэлмэри яахадаа удаанаар, муу шанартайгаар ябуулагдажа байнаб гэхэдэ, ахалагша прораб нүхэр Устинов, прораб Макаров гэгшэд хүдэлмэридөө хайша хэрэггүй хандана, ажалай эмхидхэлые һайжаруулхын түлөө оролдоногүй, мастернүүдтэ шанга эрилтэ хэгдэнэгүй. Барилгашадай дунда социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэнхэй. Показателиин доскада хүдэлмэриин дүнгүүд бэшэгдэнэгүй.

Сашадаа барилгые иимэ удаанаар, муу шанартайгаар үргэлжэлүүлхэ һаа, мүнөө жэлдэ фабрикын цехүүдэй түсэбэй ёһоор, ашаглалгада оруулагдажа, продукци үгэхэнь бэрхэтэй.

Д. Болхоев, манай корреспондент.

ХИЛЫН СААНАҺАА ЕРЭҺЭН ТЕЛЕГРАММАНУУД

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хуряаха тушаа ООН-эй Комиссида

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 4. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряаха тушаа ООН-эй Комисси үсэгэлдэр эндэ хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Тэрэ комисси өөрынгөө Подкомитедэй элидхэл зүбшэн хэлсэхэ ёһотой байна. Тэрэнэй заседанинууд 1956 оной мартын 19-һөө майн 4 хүрэтэр Лондондо болоо. Подкомитедэй элидхэлһээ гадна, мүн СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдые 1.200 мянган хүнөөр энэ жэлэй туршада хороохо тушаа майн 14-дэ Советскэ правительствын хэһэн мэдүүлгэ Комиссиин тусхайта документ болгогдон Комиссиин гэшүүдэй дунда тараагдаа. Энээнһээ гадна, Комиссиин гэшүүн бэшэ Индиин түлөөлэгшын бэшэг тэрэ Комиссида оробо. Термоядерна зэбсэг туршалгые хорихо ба яаралтай зэбсэгжэлгые болюулха асуудалаар Индиин хараа бодолые хаража үзэхэ тухай гуйжа Индиин түлөөлэгшэд хандаа.

Июлиин 3-най үглөөнэй заседани дээрэ Англиин түлөөлэгшэ Наттинг эгээн түрүүшээр үгэ хэлээ.

Англиин, США-гэй, Франциин ба Канадын делегацинуудай зүгһөө Наттинг тогтоолой проектые дурадхан оруулаа. Энэ оной майн 4-дэ баруун гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй хэһэн мэдүүлгэ соохи юрэнхы үгэнүүд энэ проект соонь дахин дабтагдана. Буу зэбсэг хуряалгын асуудалнууд «политическэ гол асуудалнуудые гуримшуулгаһаа», агаарай тагнуулай түсэбые бэелүүлгэһээ дулдыдан, тэрэ тогтоолой проект соо табигдана.

Хожомынь США-гэй түлөөлэгшэ Лодж, Перугэй түлөөлэгшэ Белаунде гэгшэд үгэ хэлээ.

Июлиин 3-най үдэшын заседаниин эхеэр СССР-эй түлөөлэгшэ А. А. Громыко үгэ хэлээ.

А. А. Громыко Советскэ правительствын даалгабаряар Советскэ Союзай иимэ дурадхалые комиссиин үзэмжэдэ табяа: «Бүтэдэниитын эб найрамдал, арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэмжээнүүд тухай гүрэнүүдэй декларациин проект».

Генеральна Ассамблей (Аюулгүйн Совет),

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин гол зорилгонь уласхоорондын эб найрамдалые ба аюулгүй байдалые сахиха, арадуудай хоорондохи хани ёһоной харилсаае хүгжөөн бэхижүүлхэ, уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ тэдэнэй хоорондохи хани харилсаае хүгжөөн бэхижүүлхэ ябадал мүн гэжэ анхаралдаа абаха зуураа,

һүүлэй үедэ уласхоорондын түгшүүрилэй горьтой ехээр һула болгогдоһые баясхалантайгаар тэмдэглэхэ зуураа (энэнь уласхоорондын оршон байдалые саашадань һайжаруулха, гүрэнүүдэй бэе бэедээ бүри ехээр этигэдэг болохо зохид һайн арга олгоно),

саашадаа зэбсэгтэ хүсэнүүдые, юрын түхэлэй буу зэбсэгые нилээд хороохо, атомна зэбсэгые хорихо ябадал оруулалсан зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тушаа договор баталха тухай хэлсээнүүдэй мүнөө хүрэтэр һайн үрэ дүн үгөөгүй байһые хараадаа абаха зуураа,

өөрынгөө политикын арга зэбсэг болгон дайн сэрэгые гү, али дайн сэрэгэй аюулые ашаглалгаһаа гүрэнүүдэй арсаха ябадал, мүн тэрэшэлэн ядерна зэбсэг хэрэглэхэһээ гүрэнүүдэй арсаха ябадал уласхоорондын байдалые саашадань һайжаруулхада, уласхоорондын түгшүүрилые саашадань һула болгоходо туһалха байгаа гэжэ тоолохо зуураа,

ООН-эй Уставай ут зорилгонуудые ба гол ёһонуудые хүтэлбэри болгон, бүхы гүрэнүүд—ООН-эй гэшүүд эб найрамдалые, арадуудай аюулгүй байдалые сахин хамгаалгын аша туһада уласхоорондынгоо харилсаануудые тогтооходоо хүсэ хэрэглэхэ гү, али хүсэ хэрэглэхээр занаха ябадалһаа бэеэ бариха, мүн тэрэшэлэн атомна болон водородно зэбсэг хэрэглэхэгүй гэһэн уялга өөһэд дээрээ ёһолон даажа абана.

Генеральна Ассамблей (Аюулгүйн Совет),

Эб найрамдалые ба арадуудай аюулгүй байдалые сахилгада ООН-эй гэшүүд—гүрэнүүдэй ёһолон абаһан дээрэхи уялгануудай шухала удхашанартай байһание хараадаа абаха зуураа,

гүрэнүүдэй энэ деклараци дэмжэн нэгэдэхыень ООН-эй гэшүүд бэшэ дэлхэйн бүхы бусад гүрэнүүдые уряална.

Австралида докернуудай забастовко боложо байна

ЛОНДОН, июлиин 5. (ТАСС). Австралида гурбадахи үдэрөө докернуудай забастовко боложо байна гэжэ Рейтер агентствын корреспондент Мельбурнһээ мэдээсэнэ. Забастовко хэгшэд ажалайнгаа услови һайжаруулхые эринэ. Забастовко болоһон ушарһаа Австралиин табан томо портнууд хүдэлмэрилхэеэ болёод шахуу байна. Мельбурнын, Седнейн, Брисбенэй, Ньюкаслын, Хобартын портнуудта байдаг 53 суднанууд дээрэ ашалга-тээлгын хүдэлмэри зогсоогдонхой.

Йемен ба Чехословакиин хоорондо хани барисаан тухай договор, худалдаа наймаанай хэлсээн баталагдаба

ПРАГА, июлиин 6. (ТАСС). Йемен Чехословацка Республика хоёрой хоорондо хани барисаан тухай договор, мүн худалдаа наймаа хэхэ тухай хэлсээн июлиин 5-да Прагада баталагдаа гэжэ Чехословакиин телеграфна агентство мэдээсэнэ.

Английска ба советскэ арадуудай хоорондохи ха[...] барисаае, харилсаа холбооё бэхижүүлхын түл[...]

Горнягуудай английска профсоюзай конференци д[...]

ЛОНДОН, июлиин 5. (ТАСС). Горнягуудай национальна профсоюзай жэл бүри хэгдэдэг конференци Рамсгедтэ хүдэлмэрилжэ үргэлжэлһөөр байна гэжэ Ассошиэйшн пресс агентство мэдээсэнэ.

Шотландиин горнягуудай профсоюз тогтоол абаа. Тэрэ тогтоолынь СССР-эй ба Англиин профсоюзуудай бүри харилсаа холбоотойгоор хүдэлмэрилхэ арга боломжо зүбшэн хэлсэхын тулада ВЦСПС-эй түлөөлэгшэдтэй уулзалга эмхидхэхыень тред-юнионуудай британска конгрессые уряална. Мүн тэрэ тогтоол тэрэшэлэн Англиин ба Советскэ Союзай хоорондо алинданшье ашагтай экономическа холбоо барисаа хүгжөөхые уряална. Энэ тогтоол «уласхоорондын профсоюзна хүдэлөөе бүри нягта жагсаалтай болгохо» зорилготой байна гэжэ Шотландиин горнягуудай профсою[...] түрүүлэгшэ Эби Моффат мэд[...] Англи Советскэ Союз хоёрой[...] рондо худалдаа наймаа бүри[...] хэдэг болохо ябадалай шуха[...] хашанартай байһые Моффат [...] дань тэмдэглэбэ. Худалдаа н[...] най тиимэ холбоо барисаа хү[...] гэ Англида угаа шухала байн[...] тэрэ хэлээ. Моффадые горня[...] Йоркширска профсоюзна орг[...] циин түлөөлэгшэ Дж. Мэшин[...] жээ.

Конференци Шотландиин [...] гуудай дурадхаһан тогтоолые[...] лан абаа.

Конференцидэ хабаадагшад[...] тэрэшэлэн водородно зэбсэг [...] бэрилгые ба хэрэглэлгые [...] ябадал эриһэн тогтоол б[...] абаа.

Юджин Деннисэй хэһэн мэдүү[...]

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 5. (ТАСС). Ганса нэгэн хүндэ шүтэлгые ба тэрэнэй хойшолонгуудые зайсуулха тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоол тухай Ю. Деннисэй хэһэн иимэ мэдүүлгые мүнөөдэр «Дели Уоркер» толилбо: «Советскэ Коммунистическэ партиин гаргаһан тогтоол — дэлхэйн марксистнуудай хоорондоо һанал бодолоо хани ёһоор андалдан хэлсэхэдэ эгээн зохид һайн юумэ болоно. Энэ тогтоол Советскэ Коммунистическэ партиин XX съездын, шэнэ амжалтануудые социализмын туйлаха зам бэлэдхэжэ байгаа тэрэнэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй, мүн тэрэшэлэн дайн сэрэг заатагүй болохо бэшэ юм, демократическа оронуудта социализмын амгалан зам хэрэглэгдэжэ болохо юм гэһэн тэрэнэй холо бодолтой тобшололнуудай угаа ехэ удхашанартай байһанда анхаралаа тон зүбөөр хандуулна.

Сталиниие үлүү ехээр сэгнэһэн тушаа элдэб таамаг үгэ хүүрнүүдые олоор тарааха аргаар, XX съездын туйлаһан угаа ехэ туйлалтануудые үгы болгохоёо хүсэһэн хархис бүлэгүүдэй хорото зорилгонууд тэрэ тогтоол соо зүбөөр сэгнэгдэн харуулагдаа. Энэ сэгнэлтэнь манай һанал бодолтой таарана. США-гэй ба бусад оронуудай хархис бүлэгүүд хүдэлмэришэн ангиин уласхоорондын хүдэлөөнэй һанал нэгэдэлгые [...]хын тулада Сталин тухай Хру[...] хэлэһэн тусхайта элидхэлые [...] гайруулан өөһэдынгөө аша т[...] хэрэглэхэ гэжэ һэдэнэ. «Хүйтэ[...]най» эдэ хүсэнүүд хадаа ам[...] ёһоор зэргэ оршохо ябадал [...]нальна политика болоһой гэ[...] сэнэгүй; тэдэ хүсэнүүд дэлхэ[...]рэхи түгшүүрилтэ байдалые [...]жэлүүлхые, хюдалгата яар[...] зэбсэгжэлгые үргэлжэлүүлхэ[...] эрмэлзэнэ. Бүгэдэниитын эб [...]рамдал хүсэдэг хүдэлмэришэд[...] мэлзэлые дараха гэжэ тэдэн[...]мы һэдэнэ. Хүдэлмэришэд[...] эрмэлзэлгэнь Бандунгда ба Же[...]дэ харагдаа, мүнөө улам бүр[...] боложо байна.

Минии һанахада, КПСС-эй[...] гэй тогтоол ехэ удхашанарта[...]на. Юундэб гэбэл, ганса нэгэ[...]дэ шүтэлгые, һүүлэй үеын ст[...]ска хүтэлбэрилгын үедэ соци[...]тическэ гол ёһонуудые хүлисэ[...]гөөр эбдэһэн ябадалые энэ т[...] зүбтүүлээгүйшье һаа, тайлба[...] харуулна. Энэ асуудалай гол[...]лынь манай Национальна ком[...]тэ һаяар зүбшэн хэлсэгдэхэ [...] Хожомынь манай Национальн[...]митет өөрынгөө хараа бодолые таараа хэлэхэ юм».

Алжирта бүгэдэниитын забастов[...] болоно

ПАРИЖ, июлиин 5. (ТАСС). Алжирые Франциин эзэмдэн абаһаар 126 жэлэй ойтой дашарамдуулан Сүлөөрэлгын Национальна фронтын уряагаар мүнөөдэр Алжирта бүгэдэниитын забастовко болобо. Парижын үдэшын газетэнүүдэй баримтануудай ёһоор, забастовко болоһоной эсэстэ, алжирецуудай мэдэлдэ байһан Алжир городтохи бүхы магазинууд ба лавканууд хаагдаа, городой транспорт бүримүһэн шахуу зогсоогдонхой. Бүхы городто, илангаяа арабска кварталнуудта олон [...] сэрэгүүд ба полициинхид эл[...]дэнхэй. Хэблэлэй мэдээсэ[...] ёһоор, мүнөө үглөөгүүр 250 ал[...]цууд арестовалагдаа.

Алжирай, мүн бусад городу[...]лон районуудташье забастовк[...]ложо байна.

Мүнөөдэр Парижска районо[...] Франциин промышленна бусад[...] центрнүүдэй алжирска ажа[...] мүн тэрэшэлэн забастовко хэнэ[...] «Монд» газетэ мэдээсэнэ.

Хүгжэмтэ комедиин Иркутска театрын зүжэгүүд тухай

Бэлигтэй коллектив

Хүгжэмтэ комедиин Иркутска театр мүнөө Улан-Удэдэ гастролёор ерээд байна. Арбаад гаран хоног соо тус коллектив долоо — найман зүжэгүүдые городой зондо харуулба.

Эдэ зүжэгүүдые хараад байхадаа шадабари бэлиг ехэтэй коллективэй ажалые һайнаар сэгнэхэ хүсэл бии болоно. Нээрээшье, Иркутскын артистнар наадахадаа бэрхэнүүд, иимэ тиимэ дутуу дундатай гэжэ хэлэхын аргагүйгөөр зүжэг табидаг байна.

Түрүүшын үдэр тэдэнэр «Хүхюу һамган» (хүгжэмынь Легарай) гэжэ хүгжэмтэ комеди харуулаа һэн. Тус комедиин үгыень советскэ сатиригууд Масс Червинский хоёр шэнээр һэльбэн бэшэһэн юм. Тус комеди дотор уласхоорондын хүдэлмэрилэгшэд гэжэ нэрэтэй һэбхи хуурмаг дипломадуудые шоглон наадалһан хүсэтэй шүүмжэлэл бии. Тиимэһээ «Хүхюу һамган» гээшэ юрын лэ хорогүйхэн зугаа бэшэ, харин эхэ оронойнгоо түлөө оролдонобди гэхэ мэтээр дээгүүр хөөрэсэгөөлдөөд, үнэн дээрээ яажал өөһэдтөө зөөрихэ суглуулхамнай ааб гэжэ бододог дипломадуудай муухай ябадалые элишэлэн шүүмжэлһэн удхатай сатирическэ зүжэг болоно.

Үбгэнөө үхүүлһэн, хори миллион зөөритэй Ганна Главари (артистка И. А. Рогозинская) гэдэг һамганай Париж хото ерэхэдэнь, үгырэн татаһан аад, дээдэ түрэлтэйбди гэһэн эрэшүүл тэрээнэй хойноһоо дахажа, ухаа мэдээ табилдаха юм. Түрэһэн оронойнь түлөөлэгшэ болохо Парижда һуудаг посол (артист П. Р. Литхен) нютагайгаа баян һамгые француз гарбалтай харин хүндэ хадамда үгэхэгүй гэһэн даабари абана. Энеэдэтэйшье һаа, наадан соогуур холижо байгаад «дээгүүр түрэлтэй» зониие хоротой мэргээр шоглоһон үенүүд зүжэг соо ехэ олон. Түрүүн гараһан картина һэлгэгдэнгүй байгаашье һаань, үйлэ хэдэн ондоогоор эрьелдэн ошоно. Энэ ушарые режиссёрой шадабари гэжэ тоолохоор. Хоёрдохи картинада сэсэрлиг соо амарһан зоной бэе бэеэ үлтыдэлдэжэ байхадань аргагүй аятай хүгжэм дуулдана. Эндэ хоор һайн дуулана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ зүжэг бүхы дээрээ шог энеэдэнэй шэглэлтэйшье һаа, залуу зүрхэ уяруулма поэтическэ зүйлнүүдээр ехэ баян байна. Артистнарай булта һайнаар наадаһан хадань, тус тустань тогтожо хэлэһэнэйшье үлүү ха.

«Сагаан сэсэг» гэжэ В. Масс М. Червинский хоёрой зохёоһон пьесэдэ наһа бараһан, элитэ советскэ композитор Исаак Дунаевский хүгжэм бэшэһэн юм. Энэ зүжэг соо манай үеын байдал харуулагдана. Үйлэдэ хабаадагшад гэхэдэ, «Салют» гэжэ кит загаһа агнадаг флотилиин хүдэлмэрилэгшэд, тэдээнэй түрэлхид ба танилнууд болоно. Үйлэнь корабль дээрэшье, эрье дээрэшье болохо юм. Сценыень тааруулан зураглаһан художник РСФСР-эй габьяата артист Г. В. Будрин сценээ далай дээрэ ябажа байһан корабльда адли болгожо, харагшадай сэдьхэлдэ үнэншэһэн мэдэрэл түрүүлнэ ха гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

И. Дунаевскиин огсом аялгатай хүгжэм сценэ дээрэ боложо байһан үйлэтэй тааралдан тэрэнэй ябасые хэрэгтэй газартань хурсадхажа үгэнэ. Хоёрдохи актда Костя Лариса хоёрой дуулаһан дуэт тэдэ хоёрой инаг дурые тайлбарилан гаргахадаа ямаршье сценическэ наадалгаһаа үлүү хүсэтэй болоно. Нүгөө талаһаа «Буксирай» хатар, нэрэгүй эхэнэр эрэ хоёрой хатар гэхэ мэтые дэмжэһэн хүгжэмдэ зэд трубануудай һөөлдэнги огсом абяан дуулдахадаа тус нюурнуудые наадалан шоглоһон шэнжэ оруулаад орхино.

Энэ зүжэгэй режиссура (режиссер В. Н. Мищук) бодолтойгоор артистнуудые тааруулан табижа, амжалтатай наадалга туйлажа шадаа гэхээр. Пётр Тимофеевич Кумаковые наадаһан РСФСР-эй габьяата артист Н. М. Загурский, «Буксир» гүүлэдэг амбааршаниие наадаһан РСФСР-эй габьяата артист Г. С. Муринский, кинорежиссёрые наадаһан Г. Л. Коржановский, Моргунов гэдэг киноактёрые наадаһан В. К. Окрашевский гэгшэд илангаяа илгарма шадабаритайнууд байна. Эхэнэр рольдо наадаашад сооһоо М. А. Кувшинова (Лариса Штепенко) харагшадые ехэл һонирхуулба. Артистка Кувшинова бэелүүлһэн образойнгоо «гол һудалыень» зүбөөр оложо, өөрынгөө наадалгаар аргагүй хурса сатирическэ шүүмжэлэл хэжэ шадана.

Тоня Чумаковагай роль наадаһан Коми АССР-эй габьяата артистка В. М. Пясковская залуухан басаганай арюун гэнэхэн дурые аятайханаар харуулжа, хүнэй сэдьхэл долгисуулна. Энэ артисткын илдам зөөлэхэн миһэрээниинь, хонгёо нарихан хоолойнь наадаһан рольдонь ехэ таарана.

Нэрэгүй хоёр гоёмсуунуудай хатар (танец стиляг) хэһэн артистнар Н. Михайлова, Н. Каширский гэгшэд яһан дээрэ бууһан сатирын «галаар хайрадаг» хүсые гэршэлэн харуулба. Тэрэ хатарай һүүлээр зузаан гэгшын араатай улатай гуталтай, доогуураа нарин түриитэй үмдөө дээрэ татажа, эреэн оймһоо харуулһан, үргэн халхагар пиджак үмдөөд, үргэн дороо торгон шарф панхайтар уяһан хүбүүн, урдаа һэтэрхэй, олон шагта болоһон юбкэтэй, малгай дээрээ элдэб сэсэг хүүлэжэ һэрсылгэһэн, будамал улаан уралдаа папирос зууһан басаган мэтын гоёхо «ажалтайшуул» зоной наадан болоод лэ дүүрэхэ байна. Советскэ комедидэ мүнөө үеын байдалай үлүү юумые шүүмжэлэн шоглоһон номернуудые оруулхада зүжэгэй хүмүүжүүлхы хүсэн хурсадажа үгэнэ.

«Сагаан сэсэг» гэжэ зүжэг соо рольдоо һүрхэйгөөр тааараагүй гансал артист бии гээшэ ха. Бидэ Константин Алексеевич Куприяновые наадаһан артист А. М. Сидоров тухай хэлэхээ һананабди. Тэрэ капитан-гарпунёр гэжэ һанахаар бэшэ, харин нэгэл һургуулиин хүбүүхэн боложо наадаһан шэнги үзэгдэнэ. Нэгэ бага ондоохон, бэеэ хүсэһэн эрэ хүн шэнги байгаа һаань һайн байгаа.

«Цыган түрэ» гэжэ комедиие (үгэнь И. Рубинштейн И. Хрусталёв хоёрой, хүгжэмынь С. Бутачевскиин) Иркутска театр эгээн түрүүлэн табиһан байгаа. Хүгжэмынь шагнахада уйтай һүрөөтэйшье, огсом хүхюушье хэбэртэй, элдэб янзын мэдэрэлнүүд хуу худхаршаһан гэжэ һанахаар юм. Тус опереттын хүгжэмдэ трагическа шэнжэ ходо дуулдахаа һанана. Жэшээнь, таборай ахалагша Шмыркын (РСФСР-эй габьяата артист Г. С. Муринский) Дарика гэжэ үргэмэл басагаяа (Коми АССР-эй габьяата артистка В. М. Пясковская) тэргэһээ уяхада зон арбаад минутын турша соо уйдхар гашуудал ба хоро үһөөн тухай дуулажа байна. Ангиин тэмсэл энэ зохёол соо сатирическэ шэглэлтэйгээр бэшэ, харин трагедийна шэнжэтэйгээр харуулагдахадаа жанрын хуули ёһондо нэгэ бага тааараагүй гэжэ һанахаар. Теэд зүжэгэй хэршье тиимэ трагическа шэглэлтэй һаа, режиссёр (В. Н. Мищук) болон артистнар комическа шэнжэлэл оруулжа харагшадай энеэхээр шогтой наадатай газарнуудые яһала олон болгоно. Илангаяа Шмыркын хүрьгэн болохо һанаатай ерэһэн гурбан хүбүүд (П. В. Белокур, В. К. Окрашевский, П. Р. Литхен) энеэдэтэй ааша гаргана. Резво гэдэг хатарша алдартай польско Цыганиие наадаһан артист Окрашевский тусгаар бэлигтэй байһанаа энэ зүжэгтэ харуулаа. Цыган хатар хэһэн П. Быканова, Н. Громов гэдэг баледэй артистнарай һургуули һайтай, шадабари бэлиг түгэлдэр байһые гансата мэдэхээр. Тэдэнэр «Хүхюу һамган» гэжэ зүжэгэй гурбадахи актда зүүн зүгэй хатар хэхэдээшье үндэр сэгнэлтэ абахаар байна.

«Апрелиин нэгэнээр» гэжэ шэнэ зүжэгые (А. Рустайкис Н. Басилов хоёрой пьесэ, Ж. Оффенбахын хүгжэм) иркутскынхид манай городто түрүүшынхеэ харуулба. Энэ зүжэгэй режиссура, декораци, наадалганиинь хуу һайн, үндэр мэргэжэлтэй зон бүтээгээ гэжэ баһал мэдэхээр юм. П. Р. Литхен, А. П. Соколинов, В. М. Пясковская, М. А. Кувшинова гэхэ мэтын манай мэдэхэ болоһон артистнар һайнаар[...]даа. Поль гэдэг полицейскиин [...]до наадаһан артист Н. К. Ка[...]ский гэгшые эндэ онсо тэмдэглэ[...] Бэшэ зүжэгүүдтэ залуу хүб[...] наададаг артист мүнөө тунгаа[...] хүдхэ полицейскиие наада[...] ехэл шадамар байба. Госпожа[...] шо гэдэг дүлиишэг хүгшэнэй[...]лиие наадахадаа артистка А. [...]лотина нэгэ бага үлүү ааша[...] һанана. Нэгэ энеэдэ гаргаһан [...]еэ ходо дахин дабтахадань һо[...] болошоно ха юм даа...

Айлшадайгаа табиһан бүх[...]жэгүүд тухай бүри дэлгэрэнг[...] хөөрэхэ аргагүй байһан дээ[...] энэ тэдыгээр дүүргэхэмнай.

Театрые хүтэлбэрилдэг зон[...] дирижёр А. С. Кулешовой, р[...]сёрнууд В. Н. Мищугай, А. Н. [...]вой, балетмейстер Е. Д. Эджу[...]гай, хормейстер А. А. Юзе[...]чын—нарин мэргэжэлэй ажал[...]со тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Театрын коллективтэ Г. [...] Муринский, П. Р. Литхен, М[...] Кувшинова, И. А. Рогозин[...] Г. Л. Коржановский, В. К. О[...]шевский, Н. К. Каширский, В.[...] Пясковская, Н. М. Загурский, [...] Соколинов, Е. С. Васильев, А[...] Болотина, Б. Быканова, Н. Гр[...] гэхэ мэтын бэлигтэй артистнар [...] Зүгөөр дуулаха талаараа И. А[...]гозинская, В. Н. Семенова, З. А[...]докимова гэгшэд илгаржа гар[...] Хүгжэм мэдэрхэ, наадаха тала[...] бэлигтэй байһан дээрэһээ тус [...]лектив ямаршье зүжэгүүдые таб[...] шадаха байна.

Н. ОЧИРО[...]

Редакторай орл[...]
О. ГОМБОЕ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37 партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 3[...] культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32 Для междугородных переговоров — 16.

Н—00808. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3914